

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

ELŐFIZETESI ÁRAK
Belföldön: Hittközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak; egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek., 180, 95, 50 diatr. 25-15 Pengő, 10-6 Dollár.

KINOK KERTJE

Octav Mirabeau-nak van egy rendkívül érdekes és háborzongató könyve. A címe: „Kinok kertje.” Kínai tárgyú és azokat a válogatott kínzásokat írja le benne, amelyben a kínaiak fellülmulhatatlanok.

A kínai hóhérok iskolát csináltak, csak míg ott az egyik áldozatot napokig tartó állandó harangzúgással ölik meg, vagy addig csiklandozzák, amíg belepusztul, addig zsidóknak újabb módusait találták ki a halálkínzásnak azzal a céllal, hogy végül ne lássuk másnak ezt a világot, mint „kinok kertjének”, ahol nem nő a türelmesség rózsafája, hanem a kínzások és megpróbáltatások szuro-kínzó tövisz.

A modern „kinok kertje” kezdődik a ragyogó transparenszekkel, látszólagos és kínos rendjével: Hitler országa. Ahol a zsidót nem ölik meg egyszerű „primitív” eszközökkel, hanem koncentrációs táborokkal, vagyónának, élete eredményének elkonzerválásával, emberi méltóságának megalázásával biztosítják számukra azt, hogy e sáros földgolyó ne jelentsen számukra egyebet, mint a: kinok kertjét.

A szovjetben a lelkiismereti szabadságnak olyan béklyóit rakták három millió zsidó lelkére, hogy attól kell megörülni és ha jut is mindegyiknek — a végtelen orosz steppékről — egy falat kenyér, ezért a kenyérért, vagy egy pár csizmáért lelkét, vallását, meggyőződését kell odaállítsa áldozatul a Molochnak és a relativ boldogság eme földi kertje, a kinok kertjévé változik számukra.

Vagy talán a lengyel zsidóság szerencsétlen vergődése vajjon nem a lassu elveszejtés martíriumát jelenti? De van a kinok kertjének más ezernyi változata is. Hiszen a kínai hóhér ugy is tud ölni, hogy bódító virágok halmai közé fekteti áldozatát és a mérgező, de kellemes illatok segítik át ebből az árnyékvilágból a másikba a szerencsétlen áldozatot.

Nem is kell messze menni: Itt a szomszédságban, Magyarországon, egyelőre még csak elvéve csapnak le az olmosbotok a zsidó egyetemi hallgatók fejére, de az antiszemita sajtó már érleli az atmoszférát arra, hogy az élet minden vonatkozásában „kinok kertjével” találja szemben magát a zsidó polgár. Röpiratok, pamfletek, falragaszok szügerei az antiszemilizmust és a „Turul” szövetség már a zsidók pusztá létét is meg akarja adóztatni.

Naponta újabb vérvadás nőnek a budapesti és debreceni propagandá nyomán és

MEGHALT V. GYÖRGY ANGOL KIRÁLY

a zsidóság legnagyobb barátja,
aki valaha trónon ült

Cyrus babilóniai király óta, V. György angol királynak jutott osztályrészül, az a történelmi feladat, hogy kétezzer éves sötét galuti életünkben, ő legyen az első uralkodó, aki kimerte mondani, hogy a zsidóknak otthont kell adni régi ősi földjén: Palesztinában. (1917 Balfour deklaráció).

V. György angol király uralkodásának negyedszázados jubileumát, néhány hónappal ezelőtt még az angol empire ragyogó fényében és ötvilágrészre szóló pompájában ülte meg és most alig töltve be 70-ik életévét kedd hajnalban a westminsteri templomban örök nyugalomra tért őseihez.

Az elhunyt királyról, akinek kezében a legnagyobb hatalom összpontosult, amit halandó ember elérhet, minden tekintetben az uralkodók mintaképe volt. — Millió angol alattvalójának könnyeit sem parancsszóra, sem erőszakkal szemeikből kisajtolni nem lehet. Ezt a szeretetnek és spontán érzésnek olyan elementáris ereje csallhatja elő a „lélek tükréből”, amit csak egy valóban böjés és tekintélyes uralkodó halála idézett elő. És az angol hidegvérűnek és közönyösnek ismert népmilliók őszintén siratják halhatatlan uralkodójukat. És ebben a gyászban osztozik nemcsak a hatszáz ezernyi angol szigeteken élő zsidóság, hanem a brit világhatalom sok-sok zsidósága, mely tekintélyben, erkölcsi és anyagi megalapozottságában, egyetlen biztos bázisa

(Az angol-szász világban élő sokmilliónyi zsidó ille, de szívből is előtörő gyászszal tekint London felé, ahol az a király hunyta le örök pihenőre szemeit, akiről a zsidó költőfejedelmek mondotta, hogy: „V. György, a zsidóság legnagyobb barátja, aki valaha trónon ült.”

1753-ban szavazta meg az angol parlament a „Jewish Naturalisation billt” amely kimondta az angol zsidók egyenjogúságát. 1833-ban a jordok házába zsidót neveztek ki, az elhunyt király elődei. 1868-ban Disraeli lett az angol birodalom miniszterelnöke de a most elhunyt uralkodó uralkodása alatt lett India alkirálya a néhány nappal ezelőtt és lapunk hasábjain több ízben méltott Lord Reading, India alkirálya és ezzel

egy napon a magyar zsidóság a szó fizikai értelmében rá fog ébredni arra, hogy „kinok kertjében” él és nemcsak existenciája, hanem élete forog kockán.

Illyen sötét és kilátástalan perspektívák közötti képmutatás volna vigasztaló szö-

soha nem sejtett megtiszteltetést szerzett a zsidó népnek. Ő nevezte ki Palesztina első zsidó kormányzójává Sir Mathew Náthán ezredes, és az ötödik világrésznek, Ausztrália részére is ő nevezte ki, a ma is ott rezidáló Sir Isak Isaaks-t is. Soha annyi haronét és lord, earl és más nemességet jelző tisztséget nem adott uralkodó Angliában, mint V. György. Nem volt 25 éves uralkodása alatt egyetlen minisztérium sem, amelynek legalább egy zsidó tagja ne lett volna. Ő nevezte ki Sir M. A. Samuelt pénzügyminiszternek, Sir Edwin Montagut indiai miniszterré, Sir Ph. Saason-t légügyi, Shinwell-t pénzügyi, Herbert Samuelt pénzügyminiszterré és Lucien Wolff-ot Anglia népszövetségi megbízottjává.

Uralkodása alatt nagyszámban nevezett ki az angol hadseregbe zsidó vezénylőket, 1918-ban az angol haderő egyik vezénylő tábornokává az ausztráliai zsidó Sir John Monash-t, aki a világháború egyik legkiválóbb hadvezére volt. Ő volt a francia területen operáló hadsereg főparancsnoka a világháború végefélé. A hitlerizmus uralomra jutása után, több ízben megütközését fejezte ki a barbár zsidóüldözéssel kapcsolatban és részt vett azokban a segélyakciókban, amelyeket az angol közvélemény rendezett a német zsidóság javára.

Az angol zsidóság és vele együtt az angol világbirodalom, mind az öt világrészre szerteszórt zsidó alattvalói s vele együtt minden kultúrország zsidói, őszintén gyászolják a nagy uralkodót, aki gyakorlati tényekkel bizonyította, hogy mi sem áll útjában egy világbirodalom fejlődésének, ha annak építési munkájába beállítja a zsidó zsenialitás, szorgalom, kitartás, és rátermettség motorikus erejét.

Uralkodása alatt az angol világbirodalom zsidósága minden tekintetben soha nem sejtett fejlődésnek indult és neve arany betűkkel lesz beírva az uralkodók közé, akik, mint a zsidóság legnagyobb jötevői és igaz nagy patronusai szerepelnek, és soha nem lankadó háláját fejezi ki majd azzal a nagy uralkodóval szemben, aki a zsidóság legnagyobb barátja volt, aki valaha is trónon ült...

vakkal leplezni a valóság halálos ölelését. sokkal inkább világos judichumra és őszinte diagnózisra van szükség, mert talán ez hozzá segíti testvéreinket ahhoz, hogy a „kinok kertjéből” átmenetnek eltekintve egy szebb és vigasztalóbb jövőbe...

Hogyan uszítanak a magyarországi horogkeresztesek

Riport arról, hogy Budapesten és Debrecenben milyen röpiratokkal támadnak a magyar antiszemiták

A horogkeresztesek és egyéb, leggyakrabban névtelen szervezetek folyton újabb ötleteket termelnek ki, amelyek azt célozzák, hogy a magyar népet fellázzítsák a zsidók ellen. Minden eszközt megragadnak ebből a célból és kezdve körleveleken folytatva falragaszokon, végezve újságokon, az írás mérgével akarják megmételtyezni azt az atmoszférát, amely a súlyos gazdasági viszonyok folytán amúgy sem a legrózsásabb.

Nem kell sok kommentár, mert beszélnek ezek a dokumentumok önmagukért is. Magyar újságokból vesszük az adatokat, s bizonyítéka ez annak, hogy egyetlen szavunk sem a „költői fantázia” szüleménye, hanem egyelőre csak könnyes valóság.

FERN ATANÁZ A SZERZŐ CÉGEKET AJÁNL

Ötvenlapos röpirat. Címe: *A zsidó rituális gyilkosságok igazi okai.* Szerzője: Fern Atanáz. Ismeretlen név. De egy bizonyos, hogy fajvédő. A címlap közepén kép: *kerek asztalon egy kisgyermek áll, akinek vértét nagyszakállu emberek (félreérthetetlenül zsidók) egy tábla csurgatják.* A címlapon levő kép, a müncheni állami könyvtárban levő „Bavaria Sancta” című codex III kötetének 327 oldalán levő rézmetszetről készült reprodukció, amely az 1476-ban állítólag „elkövetett regensburgi” rituális gyilkosságot „ábrázolja.” A címlapon alul pedig: Kaisha G. m. b. H. Druckerei Wien. A címlap tehát elárulja, hogy Bécsben készült ez a kitűnő mű. A címlapon belül pedig felhívás: *Küldessünk magunknak ingyen jegyzéket a zsidóellenes irodalomról a lipcsei Hammer-kiadótól.*

A füzet hátlapján meg felhívás, amelyben azt kéri, hogy csak magyaroknál dolgoztasson, vásároljon a magyar, mert *„Magyarország a magyaroké”.* Ezután pedig néhány hirdetés...

UJABB BROSURA, AMELYBEN MADAGASZKÁRT AJÁNLJAK A ZSIDÓKNAK

„Hova tegyük a zsidókat?” ez a cím és egy nyíl kanyarodik le, amely egy szigetet ábrázol. Ráírva: *Madagaszkar.* Ide akarja tehát telepíteni a zsidókat a szerző. Majd egy tanács következik:

„Akinek ez a füzet felkeltette érdeklődését, az forduljon az időközben meghalt szerző barátjához. Farmer O-hoz Erfurt, Németország Gartenstrasse 38. Tehát Erfurtba! Ebben a közép-németországi városban van korunk egyik világnevezetességének, itt van a „Weltienst” című antiszemita propaganda irodának helvisége, ahol *Fleischhauer ezredes* parancsnokol. *Ez a nyugalmazott ezredes volt az, aki a berni perben képviselte a „vérvád” védelmét.* Ő volt az, akít a „Cion bölcséinek” jegyzőkönyvé” per berni tárgyalásánál Baumgarten svájci egyetemi tanár érvelve a falhoz állított és azután leültetett. Azután vissza ment Erfurtba és most onnan nyújtogatja ki csápjait az egész világra...

A JUDENKENNER RIPIORTJA

A berlini Judenkenner képviseli a legszélsőbb antiszemita propagandát. A cikkek között újból felfedezhető egy riport, amelyet Budapestről keltezték. A riport fő és alcímei:

Érzéki zsidó vágyakozás, német asszonyokra.

Disznó fajl erkölcs.

Nevelőnk megvaldása.

Zsidó szabadkőműves szülő otthon.

Fennevetés revólverrel.

Ébredj Németország.

Egyéni a cím. Most mi következhetik ezután a szövegben? De előbb még egy bevezetés.

„Mint hogy a héberék egész Európában németül mausliroznak, családjukban erősen keresik a „nevelőnk” mispóchájuk részére. Budapesten ma több zsidó él, mint Palesztinában, ez az ő Szentföldjük. Az Ébredő Magyarok, kik már régóta minden európai völkischnek a reménységei, újra elaludtak, legalább úgy látszik. Mindenesetre Budapesten a héberék vannak felül.”

Ezután jön maga a riport.

Megtudjuk, hogy a magyar vidéken 1000, Budapesten 800 német nevelőnk él, akik Nürnbergből, Augsburgból, Sziléziából, Kölnből, Hannoverből jönnek. Ezek uricsaládok gyermekei, mely családok a *versaillesi zsidókére, a Rathenau-Hülterding-féle zsidóinfúció folytán elszegényedtek.* Ha azok a nevelőnk magyar családokhoz kerülnek, akkor jó a sorsuk, mert a magyarság nemes, bátor faj. De ha hiányzó fajl öntudatok, vagy felvilágosultságuk folytán zsidó családokhoz jutnak, akkor megkezdődik a védtelen leányok martíriuma. A zsidó anya is előmozdítja ezt a szomorú helyzetet...

A cikk azután „törvényszéki eseteke” sorol fel, közben ismételteln sajnálkozik, hogy „az Ébredő Magyarok, a snájdig Prónayék, Ulain és a többiek” alszanak.

Dramai erővel eseteli a riport az egyes „perbeli tényállások” nyomán, mint szerez Németország újabb zsidó fattyut állampolgáru, hogyan fertőződik, impregnálódik, romlik meg örökre a német nő vére. Van a riportban minden, még grófnő is. Így az olvasó arról is meggyőződhetik: hogyan gyalázzák meg a német „nemesi vért”.

Hogy milyen üzletszerűen folyik a német fainak ez a megrontása Budapesten, mi sem bizonyítja jobban — mondja el a tudósító — mint az, hogy a *budapesti „Cs. utcában” (?) szülőotthon van, melyben csak németül beszélnek. Egy budapesti újsáíró el is vezette oda a tudósítót.* Egyik budapesti szabadkőművespáholy tartja fenn ezt az otthont, melyben nemes alsószászországi dialektusban beszélnek. A zsidó szabadkőműves protektorok gondoskodtak német „nevelőnkiről”, hogy itt szüjhék meg fattyuikat. A fattyúk tehát zsidó szabadkőműves védnökség alatt születnek meg. *Itt ápolják a zsidó szabadkőművesek és Bné-Britth-zsidók ázsiai érzékiségének áldozatait...*

A cikkirő az esetek felsorolása után óvatosságot ajánl a külföldi szerződési ajánlatokkal szemben és elkeserül, hogy hiába otthon a legjobb fajvédelmi erőlködés, ha külföldön ennyire megrontják a német vért.

IZLÉSES KÖRLEVELEK

Ezekkel Debrecenben operálnak. Ez már a legcsunyább izléstelenségen is túl tesz. Mig Budapesten a köruton két kis „urifü” oszlogat széjjel gyalázkodó röpiratokat (az egyik tizenkét esztendő volt), addig a debreceni nyilaskeresztesek még bátrabban dolgoznak és felfuvalkodottságukban és elvakultságukban a legképtelenebb bornírtságokra képesek.

Többek között ez van a körlevélben:

„Mi magyar nemzeti szocialisták, ha kell készek vagyunk hazánkért, gyermekeink jövőjéért harcba elpusztulni is, de hogy Ön és Önhez hasonló gondolkozásúak pusztítsanak el bennünket bűnös zsidótámogatásukkal, azt nem tűrjük. Nem tűrjük,

hogy hazánkban továbbra is zsidó legyen az ur.” Majd ír arról, hogy Debrecen főútcáján milyen ragyogó portálékat építenek a zsidók és látja miképen „zsidósodik el” a kereskedelem. *„Ébredjen öntudatra Asszonyom s a jövőben tegye jóvá meg gondolatlan cselekedetét, vásárlásaival támogassa saját fajtestvéreit, hogy Ön is helyt kapjon a fajtáját szerető, büszke magyar anyák között!”* Ezt üzenjük Önnek! és ezután egy talmudikus „idézet” szószerint:

Talmud Baba kamma 113 b. lap. Sámuél mondá: *A nemzsidók megtévesztése a visszaadással (ha a nemzsidó a saját kárára tévedett) valamint az ő megcsalása a visszafizetésnél meg van engedve. (Ugyanez áll a chosen hamispath 348 2 alatt.)*

Nyomda impressziuma: *Beke Debrecen Fővőszkert-u. 9.*

Felelős kiadó: *Koltai Lajos.*

Felelős kiadó tehát: *Koltai Lajos,* a röpcédula nyomdája is ott áll. Könnyű volna tehát eljárni a szerzők ellen. De nem teszik. Miért is tennék? De ez már a magyar zsidóságra tartozik...

FALRAGASZOK:

Ezek után a legfurcsábbak és legizléstelenebbek: Ilyenek vannak például:

*Balsors amely régen tép...
nem más mint a zsidónép!*

vagy:

*Szülőföldem szép határa
Zsidónak lett a hazája.*

vagy:

*Magyarország nem volt hanem lesz,
Ha kipusztul innen minden fajfelesz.*

vagy:

*Ne csak beszélj, cselekedj is!
Üsd a zsidót, mig van egy is!*

A TURUL SZÖVETSÉG AJÁNLATA:

A „Turul Szövetség” úgy érzi, hogy a zsidóság kevés adót fizet Magyarországon. A „Turul” szerint *legjobb ideje volna újabb zsidó adóbevezetése.* Vajon miért fizessen? megadja a választ is: *„Azért, mert az országban megtűrjük!”* A zsidónak lényegesen több adót kell fizetni mint a nemzsidónak. Érdekes, hogy a Turul elnöke: dr Végváry József országgyűlési képviselő. *Százötven éve, hogy eltörték Magyarországon a zsidó-adót.* Ekkor törölték el a boszorkánypereket is, valamint akkor következett be az is, hogy a nagyobb városok között postakocsik fognak közlekedni. *A repülőgépek korszakában újra „zsidó-adóról” álmodoznak a magyar ébredők és nyilaskeresztesek.* Azt írják a pesti lapok:

„Állítsák vissza akkor a boszorkánypörököt is, a jobbágyiságot is, a derest, a delizsánszot, a petroleumlámpát és az éjjeli örököt...”

SZOMORU JELENSÉG!

Nem akarjuk tovább folytatni, mert amennyit itt bemutatunk, legyen elég izléstőnek ahhoz, hogy láthassuk, hogy sajnos, a mételey nem áll meg országok határainál. Az egész világon folyton terjed a rettentő antiszemitizmus, amely nem kimélt senkinek és semmit és minden bajért, minden nyomorúságért a zsidókat okolják... igaztalanul és elkeserítve ezzel országok konstruktív, hű és dolgozó polgárainak százezreit...

Berlin, Varsó, Budapest,

szomorú állomások...

Megérkezett Romániába és kapható a 20 000 szavas, teljes
MANHEIM-GROSZ
héber-magyar
gyakorlati kézisztár
Nyelviannal és számos gyakorlati újítással. — A szótár díszes egész vászon kötésben, finom fémmentes papíron 330 lei. — Ugyanez fűzve, simított nyomó papíron 20 lei.
Kapható és megrendelhető minden nagyobb könyvkereskedésben. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség tímisóarsai központjában, MANHEIM MOR Debreczer, (Rákos Jenő u. 6.) és a kádóhivatalban.

HETI GLOSSZÁK

Leon Blum és a meghalt „tigris“

Több ízben írtunk arról, hogy Leon Blumnak, a francia szocialisták vezérének zsidó mivoltáért sokat kell nyelnie a világ zsidóságának. Bizonyos, hogy a francia politikában elfoglalt szerepe sokak előtt nem teszi szimpatikusá, mert hiszen amikor valami nemzetmentő nagy akcióról van szó, akkor mindég felbukkan Leon Blum és a szocialista erők összefogását hirdeti és a marxista dogmák nagyszerűségét, Clemenceau, akinek hazafisága legendás hírnevet biztosított neki, sokszor szembenállott Blum-mal, mint politikai ellenféllel. Nem értették meg egymást, Clemenceau mindent „csak Franciaországért“ jelszóval harcolt, Blum pedig „mindent a párteszméért“. Erthető, ha ezek után Clemenceau szívében mindég animozitást táplált Blummal szemben. Ezzel az ellenszenvvel kapcsolatban most került napvilágra Clemenceaunak egy mondása, az „Emlékezések Clemenceaura“ mű könyvből.

Amikor halálos ágyán feküdt a „tigris“, meglátogatta legjobb barátja és munkatársa, Mandel (szintén zsidó, mint az ellenfél Blum.)

„Oh — mondotta Clemenceau — nekem valami egészen furcsa érzéseim vannak. Nem tudom, jobb volna-e nekem élni és megegyeszer meglátni a tengert, amelyet úgy szeretek, vagy jobb volna mégis a halál, hogy ne láthassam többé Leon Blum-ot!“

Ennél pregnansabban nem fejezhette ki a „tigris“ érzelmét Blummal szemben. Azzal a különben dús gazdag szocialista vezérrel szemben, aki miatt elég sok szemrehányást kap a zsidóság — mert véletlenül valóban zsidónak született..

Ahogy egy zsidó „szerepet kap“ Hitlerországban

Alfréd Döblinnek, az ismert írónak fivéré, Hugo Döblin színész volt Berlinben. Az egész világ megdöbben, amikor két évvel ezelőtt dr. Goebbels filmjében, a híres Horst Wessel filmben egy szerepet játszott el, egy

rendkívül ellenszenves szerepet, amely egyenesen a zsidók elleni hangulatot volt hivatva táplálni. Nem értették meg a dolgot a világon, hogyan sülyedhet le ennyire egy zsidó színész. Most, két évvel a történetek után, kiderült az igazság és ezzel együtt Döblin ártatlansága. Most emigrált Döblin és egy prágai lapban elmondja, miért kellett eljátszani egy degenerált, ellenszenves kommunista zsidó szerepet a filmben.

1933. júniusában — így mondja el Döblin — odarendeltek a filmársasághoz és bevezettek egy szobába, ahol egyedül voltam, a szomszédszobában hangosan szidták iró-fivéremet, akinek könyveiről beszéltek és arról, hogy könyveit elégetik. Megjegyzem, hogy gyermekei még akkor az országban voltak. Azután bejöttek hozzám és elébem tettek egy 4 oldalas szerződést azzal, hogy nem kell elolvassam csak irjam azonnal alá. Így nem is tudtam miről van szó. Amikor láttam, hogy milyen a szerep, mondtam a rendezőnek, hogy ezt nem játszom el, mire kategorikusan kijelentette, hogy ezt el kell játszani! és körülöttem mintegy élő falként állott 4000 nemzeti szocialista uniformisban, akik statisztáltak a filmben. Nem kellett többet mondjanak. Szerettem volna látni hogy akadtak volna-e sokan azok közül, akik most követ dobnak rám, hogy megtagadták volna-e az engedelmességet. A fizetség pedig érte: 200 márka volt. Ezt azért hangsúlyozom, nehogy azt higgyék, hogy a pénz csábított volna.

Ma már ez sem kell a németeknek. Ma már „organizálva“ van a zsidógyűlölet. Ma már ott tartanak, hogy felfordulhat minden zsidó éhen, ma már nem kell a zsidó színész sem. Hugó Döblin pedig igazolta magát.

Furtwängler és a kampós kereszt

Aki nem tudná, annak megmondjuk. Furtwängler, a legnagyobb német dirigens, akit az egész világ ünnepel, Furtwängler írja, de nem hagyott művészi kérdésekbe beleszólani és ezért el kellett hagyja Hitler országát. Rossz néven vették tőle például azt a „példátlan“ kivánságát, hogy Huberman Bronisziávoát akarta felléptetni egy koncert keretében. Azt sem bocsájtotta meg neki az éra, hogy a régi híres zeneszerzők darabjait továbbra is játszani akarta.

És most, amiért a náci-kormány összeve-

szett Richard Strauss-al kezdi visszahivogatni Furtwänglert. És ennek egyik jele az a koncert volt, amelyet legutóbb Budapesten tartott meg a híres dirigens. Ő, aki eddig szívesen játszott Meyerbeer, Halévy, Offenbach, Mendelssohn, Mahler stb. műveit, a Budapesten hirdetett Mendelssohn-Schumann estélyt egy Beethoven-Schuman estéi varázsolta, mert nem akart már ott sem zsidó zeneszerzőtől dirigálni.

Furtwänglert a zsidó burzsuázia imádja az egész világon. A bécsi és pesti szalonok ünnepeit hőse ő, aki most megtagadja rövidesen egész multját. És rövidesen mégis csalódnia fog, mert megtudja majd a barnára festett Berlinben, hogy amelyik művész a kampós keresztet fogózik, annak az előszobában kell hagyni a művészi ambíciókat, mert ahol párt-szemponctok szerint hallgatják a klasszikus zenét is, ahol a dirigens pálcája folyton egy rohamosztagos késébe ütközik, ott nem teremhet igazi művészet, ott nem lehet igazi emelkedett művészi szellem. Lehet, hogy Furtwängler elmegy Berlinbe, de bizonyos az is, hogy rövidesen fejveszteszen fog elmenekülni onnan. — ha igaz művész. Mert azt az atmoszféra nem bírja ki, csak olyan ember, aki bohóc, de nem virtuóza művészetének.

A szadagorai rabbi tanácsa...

Chászid legenda

Történt egyszer, hogy egy fiatalember a szadagorai szent rebbe, R. Jiszroél Rízsinernek rokona, elvesztette egész vagyonát. Elment a rabbihoz és kérte, adna neki ajánlólevelet az ő choszidjaihoz. A rebbe azonban vonakodott ezt megtenni és azt mondta neki:

— Nem helyénvaló ha őseink érdemeit fiasznosítani akarjuk a magunk számára. Inkább adok neked ajánlólevelet herdicsevi sógoromhoz, R. Jákaiv Halpernhez, hogy alkalmazzon téged üzletében. Ily módon a kezud munkájával fogod fenntartani magadat, nem pedig könyöradományok gyűjtésével. Hallgasd csak meg ezt a történetet:

Élt egykor a Szentföldön egy nagyon tudós, jámbor, istenfélő ember. Nem volt semmi üzlete, kizárólag a Tóra tanulmányozásával foglalkozott. Nagyon szegény ember és három eladó leánya volt, de nem volt semmije, hogy azokat kiházásíthatta volna. Ekkor azt tanácsolta neki a felesége, utazzék zsidó lakta külföldi országokba és gyűjtsön könyöradományokat „hachnoszasz kálo“ céljaira. Abban az időben ritkán mentek szentföldi emberek külföldre, tehát úgy vélte az asszony: bőségesen fognak ad-

ni a hittestvérek. Emberünknek nem volt más választása, de semmiképpen sem akart a külföldi zsidók előtt azzal kérkedni, hogy ő szentföldi lakos, mert nem akarta Erecz Jiszroél szentségét a maga részére hasznosítani. Csak ha valami szent rabbihoz kerül, gondolta, az ejött fedje fel a maga kilétét.

— Utának indult, sokat nélkülözött, végre Szadagorába érkezett apámhoz. Neki megmondta, hogy ő kicsoda, apám adott neki hat aranyat és azt tanácsolta, keresse fel a przemislányi Rabbi Méirt. A világ prófétának tartja, ő mindenesetre jó tanácsot fog adhatni. A szentföldi vándor elment Przemislányba és próbált bejutni a rabbihoz, hogy előtte felfedje kilétét. Ám a rabbi háziszolgája nem akarta beengedni, mert üres kézzel jött. Ez keddi napon történt. Szerdán és csütörtökön is hiába igyekezett bejutni a rabbihoz. Este elment a templomba. Ugyanabban a templomban imádkozott akkor egy szabómester is. Ennek feltűnt az idegen, meg is tetszett neki, mert nagyon istenfélő embernek látszott. Imádkozás után odament hozzá és szívélyesen üdvözölte és meghívta vacsorára. Az idegen elfogadta a meghívást és az éjszakát is a szabó házában töltötte el. Reggel ismét templomba ment és imádkozás után arra kérte a szabó, maradjon nála szombaton át is. Az idegen látta hogy a szabó nagyon vallásos ember, elfogadta a meghívást. A derék szabó nagyon megörült, hogy Isten ilyen szombati vendéget küldött neki és

meghagyta feleségének, hogy bőségesen gondoskodjék mindenről, egyuttal közölje néhány ismerőssel, hogy milyen tiszteletreméltó vendége lesz szombatira és kérte őket jöjjenek ők is el solajsz szüda:szhoz, hátha bölcs beszédet hallanak az idegentől. Jöttek is mindannyian és együtt ültek a vendéggel, de senki sem sejtette, hogy ki legyen az idegen és hogy hová való.

Vasárnap reggel Rabbi Méir behívta magához háziszolgáját és így szólt hozzá:

— Valami dicsfényt látok a Szentföldről. Kutass az egész városban egy szentföldi ember után és ha megtalárod, hozd ide. Ha nem hozod ide, akkor izekre szedlek szét.

A szolga nagyon megijedt, mert ilyen erélyesen még sohasem beszélt a rabbi. Nyakabavette a várost, de bárhogy kutatott is senkit sem talált, aki a Szentföldről érkezett volna. Végül a piacra ment, ahol a vidékről érkezett emberek szoktak vesztegelni és mert most először látta ezen a helyen a rabbi szolgáját, valaki megkérdezte tőle, hogy kit keres? A szolga azt felelte, kell, hogy valami szentföldi ember tartózkodjék a városban, mert a rebbe szigorúan ráparancsolt, hogy hozzá vigyem. — Ezt az embert keressm. A másik megjegyezte, hogy hallomása szerint a szabónak vendége van; hátha az a keresett ember? A szolga el is ment a szabóhoz, megtalálta a vendéget és nyomban felismerte benne azt

Mi történt a chederai négy munkással, akik Kippur napján dolgoztak

Hogy mi történt velük? Egyszóval és röviden: semmi! Semmisen történt, holott ez a négy zsidónak nevezett ember dolgozott a kolonia asztalos műhelyében az év legszentebb napján. Az ügy nem maradt annyiban, már csak azért sem, mert a legutóbbi luzerni kongresszus határozatba hozta, hogy az Alapok birtokain, műhelyeiben nem szabad megszegni a zsidó tradíciókat. Ennek a határozatnak alapján a Jewish Agency átírt a Hasomér Hacairhoz, amely bevizsgálta az ügyet és a következőket válaszolta:

A KKL „Amir“ nevű kibbucán hivatalosan nem dolgoztak Jomkippurkor. Csupán magánügyeket intéztek el néhányan.

Alljunk csak itt meg egy szót! Mi az, hogy „magánügy“? Talán nem egy boronát javított ki az a néhány zsidó akkor, hanem egy szemetesládát kopácsolt össze a saját használatára, az már expialja minden bűnökét? És ezért rögtön tiltakozik is, hogy „magánügybe“ nem avatkozhat bele és a lelkiismereti szabadságba nem hagy beletaposni. Ismerjük már ezt a frázist. Nem tagadjuk, hogy magánügybe avatkozni valóban nem illó és itt vannak respektábilis határok. Így nem nevezhetek valakit „posé“-nak, aki mosdjak nem rak kétféle tefillint naponta. Ez oktalanság volna. De ugyanilyen oktalanság azt mondani, hogy a Zsidó Nemzeti Alap földjén bárki is bármily munkát végezhet Jomkippurkor.

De menjünk tovább. A Jewish Agency tudomásul vette a Hasomér Hacair választ, mert utóbbi kijelentette, hogy feltétlenül respektálni fogja, a kongresszusi határozatokat, amelyeket a zsidó ünnepnapokra vonatkozólag hoztak. Ezért a választ a Jewish Agency tudomásul vette.

A Mizrahi világszervezet viszont azt mondja, hogy elvárta volna a legfelsőbb zsidó szervtől, hogy a legnagyobb felháborodással utasítsa vissza a szent napnak illetlen változását. A Mizrahi azt szerette volna, ha az ügy cionista kongresszusi bíróság elé kerüljön. De azután eltekintett tőle: mondtam, hogy ez az első alkalom, amikor a kongresszusi határozat óta ez ügyben panaszt emeltek. Ezért vegyük ezt mi is tudomásul.

az embert, akit nem akart a rebbehez beengedni. Az idegen a szolga kérdésére beismerte, hogy ő a szentföldi jövvény és a szolga azonnal Rabbi Meir elé vezette.

— Dicsértessék az Ur — szolt hozzá Rabbi Meir — hogy ide vezetett, mert pénzt örzött a számára, hogy leányait férjhez adhassa. A felső régiókban tekintettel voltak az ön nagy tudományára és nem akarták, hogy anyagi gondok miatt lemondjon a szent Tannal való foglalkozásról. S azért már akkor, amikor az ön leányai megszülettek, megparancsolták nekem fentről, hogy lassacskán összegyűjtsem számukra a hozományt.

A rebbe ezután az asztalára tette a bizonyos helyen örzött ládikát melyben hatvan arany volt. A sok arany bizony már meg is feketedett a hosszú idő alatt.

— A vendég hálaíjának nyilvánításával elbucszott R. Meirtör és ismét apámhoz jött Szadagorába. Meiközönként a jótanácsát, majd megmutatta neki a pénzt. Apám pedig sajátkezűleg fényesre tisztította a megfeketedett aranyakat.

— Látod, — fejezte be a szadagorai rabbi — milyen jutalmat nyert az illető ember, mert nem akart Ebrez Jiszroél szent-ségéből hasznot húzni. Ezt jegyezd meg magadnak és ne akard őseid érdemeit a magad hasznára fordítani. Itt a levél a berdicsevi sógoromhoz; ő alkalmazni fog téged üzletében, te a te korod munkájával fogod megkeresni kenyeredet.

Radó Artur budapesti ügyvéd „lelke békéjét keresi“

Szines cikk, az egyik budapesti lapban. Bizonyára a többiben is hasonló „szinesen“ írták meg, hogy Radó Árpád budapesti ügyvéd hogyan tért át a református hitre. „Deressedő fejű, atléta természetű férfi“, aki mellett felesége állott, mögötte pedig a bogoszlói bíró, akit a „komunista pribékek“ fekasztottak és ő levágta a kötélről. Radó Artur a dunántúli ellenforradalom főszereplője volt — kívül-belül sebekkel borítva — mondja Radó ur, az új református A külső sebek begyógyultak, — mondotta meghatottan az interjuvoló újság róknak — de a belső sebek...

Hát igen ezekért a „belső sebekért“ kellett hirtelen elhínie. Tizenkét évvel a kapott „sebek“ után Valljuk be, nem értjük. Miért kell most az 55 éves „deressedő fejű“ pesti ügyvédnek reformátussá lennie, amiért annak idején „hős“ volt? Miért éppen most? Nem tudjuk másként megérteni, minthogy őt is elfogta az a jáz, amely — sajnos — mind több áldozatot követel a magyarországi zsidóság körében. A kikeresztelkedés láza, amely nem annyira a számánál, mint inkább demoralizáló hatásánál fogva, káros a zsidóságra.

A Jewish Agency erdélyi vezetőségének nem cionista tagjai

A Jewish Agency-nek Oradeán megtartott országos jubiláris Keren Hajeszod konferenciáján megválasztották nemcionista tagjait az ország különböző részeiből, hogy a nominált nemcionista vezetőférfiak az erdélyi Zs. N. Sz. által beedelegálandó cionista tagokkal kiegészítve választhassák meg egy későbbi időpontban, erdélyi elnöküket és a szilkebb vezetőséget. Ezen közös vezetőséget lesz hivatva, hogy Erdély minden zsidóját bevonja az országépítő munkába, a Keren Hajeszodnak támogatására, amely ma már minden zsidó legeminensebb létekedékét is szolgáló kötelesség kell legyen. Jewish Agency erdélyi counciljának nemcionista tagjai a következők:

Alba Julia: Glück Pülöp.

Arad: Fuchs Ignác, Gross Helén, Kleinhendler Ábrahám, Dir. Maver Herman, Moskovits József, báró Neumann Károly, báró Neumann Ede, báró Neumann Ferenc, Pollák Sándor, dr. Reisz Miklós, Schapira Zsigmond, Schiffmann Brunó, dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi.

Baia Mare: dr. Weiser Arthur.

Brasov: Deutsch Ármán, dr. Deutsch Ernő, J. Mihalloviçi, Reichfeld Izsó, Stecki Arthur, Sebest Izsó, Sziklás N., dr. Weisz Menyhért.

Caransebes: Pollák Rudolf.

Cluj: Adler Sámuel, dr. Ausch Jenő, dr. Balázs Endre, Biró Andor, Boschán Géza, Diamant Izsó, Ing. Devecser Emil, Farkas József, Gutfried Adolf, Herczeg Tibor, Ing. Heves Vilmos, Judovits Lázár, dr. Kerész Jenő, László Jenő, dr. Neufeld Mihály, Rados Mór, dr. Sebestyén József, Sennenseib Hermann, Szabó Jenő, dr. Weisz Sándor, dr. Weinberger Mózes.

Dej: dr. Ágai Andor.

Déva: Mahler Ignátz.

Diclosanmartin: Koch Richárd, Kramer Jenő.

Gherla: Teleki Samu.

Gheorgheni: Székely Hermann, Margitai Béla.

Ghimes Sennenseib Ernő.

Lugoj: Csató Lipót, Huszár Vilmos, dr. Lenke Manó főrabbi, Spitzer Dávid.

Margina: Kubicsék Árpád.

Medias: Deutsch Ottó, Halle László.

Altajánosságban ezzel kapcsolatban elmondhatjuk, hogy Radó Artur pesti ügyvéd hiába keresi a református templomban „lelke békéjét“, mert a lelkek békéje nincs most meg Magyarországon sem. Nem is lehet meg, mert amit a hírek mondanak, ott minden más folyik, csak a lelkek békítése nem. Ezzel szemben egymásután kényszerítik a nagybankokat, meg a kisebbeket is, az iparvállalatokat, a nagy üzemek átaláiban, hogy küldjék el a zsidó tisztviselőket és vegyenek fel helyettük, a miniszter által protezsált „bajtársi egyesületből ismert bajvivókat“. Az állam hivatalos apparátusáról nem is beszélünk. Hogy az OTI-nál meg a MABI-nál orvos nem lehet zsidó, azt már a magyar zsidók kezdik megszokni. Hogy a zsidó professorok is mindinkább kevesebbednek arról is halgatunk. De az már arcpirító, hogy miképpen akarják kényszeríteni a zsidó vállalatokat is arra, hogy rugják ki zsidó alkalmazottaikat. Radó Artur 55 éves pesti ügyvéd rossz helyen kezd a lelkek békéjét keresni. Mert azt még talán ő sem találja meg egyénileg sem a pesti faszori református templomban, sem új hitében. Önmagában kellene megtalálni lelke békéjét, önmagában és zsidóságában. Va'ami kis baj azért mégis lehet ott az ügyvéd ur lelke körül. Ha most, ezekben a zürzavaros, zsidóellenes világban, így keresi lelke békéjét. Pont: a pesti faszori református templomban...

Hiller Miksa, Ing. Janovitz Géza

Odorheiu: dr. Szöllösi Ödön.

Oradea: Dr. Adorján Ármán, Borgida József, Deutsch Jenő, Erdős Zsigmond, Faragó Miksa, Grünstein Béla, Incze Lipót, dr. Konrad Béla, Kardos Sándor, dr. Kabos Béla, Leitner Sándor, Lechner József, dr. Markovits Pál, dr. Molnár Vilmos, Reichard Dezső, dr. Sebestyén Arthur, Zavislag Adóff.

Resita: Dr. Berkovits Henrik, Engel Ferenc, Dir. Hoffmann Jenő, Lebovits Mór.

Satmar: Dr. Friedmann Árpád, Gerő Sándor, Heimovits Mór, Havas Emil, dr. Humwald Izidor, Iszkovits Sándor, Princz Ármán, Princz József, ifj. Reiter Mór, Róna Samu, Salamon Ármán, Schwartz Ernő, Steiner József, Wertheimer Sándor.

Sft. Gheorghe: Montag Imre.

Sighisoara: Dr. Mendel Jenő.

Sighet: Herskovits Ábrahám, Jozsovits Lipót, Kaufmann József.

Toplita: Biedermann Gyöző.

Targu Mures: Goldschlag Oslas, dr. Löwenstein Lajos, dr. Löwy Ferenc főrabbi, Német Ákos, Révész Béla, Réder Ferenc, Rosenfeld Jenő, Rosenfeld József, Sándor Mór, Sennenseib Jenő, Schwartz Dezső.

Timisoara: Illdi Adler Tibor, dr. Drechsler Miksa főrabbi, dr. Heller László, dr. Jakobi Kálmán, Klein Viktor, dr. Ligeti Sámuel, Löffler Béla, Löw Beer Béla, dr. Makrai Lipót, Nyíri Jenő, dr. Rosenthal Mór, Romanascanu Marcu, Sperling Károly, Singer Jakab főrabbi, Taussig József, Tótfesz Rezső.

Valeu lui Mihai: Deutsch József.

Ön is védekezzen
a veszede-
sen elterjedő **járványos**
betegségek ellen a kellemesen illatosított

Senlaslo

(Szt. László)

fertőtlenítő szappanna
Megóvja **fertőzésektől!**

Vegyázzon, nehogy utánzatokkal szorítsa!

Londoni riportisorozat...

A londoni Rotschildok nem keresztelkedhetnek ki - de vegyes házasságot kötnek

A Bihorból nősült Rotschild gyermekei keresztényekkel kötöttek házasságot. - Az évszázados patinás család tekintélye még ma is régi fényében ragyog. - Sassoonék az „indiai zsidó nábobok” élete. - Cim és lakjegyzék koldusok részére.

Legutóbbi számunkban két nagy riportban ismertettük eddig a világ legnagyobb városában élő zsidóság keresztmetszetét. Megírtuk, hogy milyen szervezetekbe tömörül, irtunk áldozatkészségéről, a nagy zsidó életről, ami Londonban folyik, irtunk a lord leányáról, aki most rabbi teendőket végez, irtunk a most elhunyt zsidó indiai alkirályról, befejezésül pedig a Rotschildokról és a többi nagy zsidó családokról írunk.

HOGYAN ELNEK A ROTSCILDOK ÉS AZ ELHUNYT CHARLES ROTSCILD FELESÉGE - AZ ORADEAI SZÁRMAZASU WERTHEIMSTEIN ROZSIKA?

A Rotschildokról? Annyit mondhatok, hogy a név fénye már nem ragyog úgy, mint egykor. Társadalmi tekintélyük még teljes mértékben megvan, de a gazdasági életben már nem azok akik voltak. Taján a vagyonuk nem lett kevesebb, de valahogy a gazdasági tökély-koncentráció más irányt vett, a magániniciatíva helyett, a kartel és a trust-szerű tökélymozdítás lett irányadó és így egy „magánbankház” nem játszhat oly döntő szerepet, mint egykor.

Talán érdekes lesz egy kis lexikális adat a londoni Rotschildokról? — az első „nagy” Rotschild, a Lionel Nathan volt, aki 1806-ban született Londonban és 1836-ban lett a londoni ház feje. Igen nagy szerepet játszott a Cityben és husz évig az orosz kormány megbízottja volt. Ő adta a tőkét az angol kormánynak ahhoz, hogy a Szu-ezi csatorna részvénytársaságát megvehesse és ezzel is történelmi szerepet játszott, hiszen tudjuk, hogy milyen világpolitikai szerepet játszik a Szu-ezi csatorna és ma is, az orosz-abesszin-angol konfliktusnak egyik fordulópontja. Ő volt az aki erősen dolgozott a zsidók emancipációja érdekében és első volt, aki mint zsidó 1858-ban az angol alsóház tagja lett. Az ő fia volt az első „lord” a Nathaniel Mayer.

Volt azután egy másik Lionel Nathan, aki 1882-ben született az United Synagogue elnöke lett 1918-ban, 1919-ben a háborúban elesett zsidó hősök emlékbizottságának elnöke lett. A parlament tagja volt sokáig, de 1924-ben visszavonult a politikai élettől. Ellenzője volt a cionista mozgalomnak, mint Lionel League of British Jews elnöke.

Lionel Walter Rotschild, aki kitűnő és világhírű zoológus volt, a elnöke a Board of Deputies-nek és ő vette kézbe 1917 november 2-án a híres Balfour deklarációt. 1920-ban ő elnökölt a londoni cionista konferencián.

Charles Rotschild szintén egyik tekintélyes tagja volt a családnak, aki annak idején feleségül vette Wertheimstein Alfred lovag leányát Rózsikát, amely világszerte óriási feltűnést keltett. Wertheimstein már a 70-es években, zsidó létére az osztrák-magyar hadseregben dragonos kapitány volt és amikor a hadseregből kivált, akkor Bihar megyében, közel Oradeához egy 4000 holdas birtokon gazdálkodott. Jóbarátja volt a híres bihari dzsentriknék, Tisza Istvánnak, a Beóthyeknek, Bölönyeknek és a többieknek. Zsidó létére igen nagy tekintélynek örvendett és nem is esoda, hogy amikor leányát, a nagyműveltségű Ró-

zsit megismerte egy Teleky gróf kastélyában a „londoni” Rotschild, feleségül kérte és el is vitte magával Londonba. A híres nevezetes esküvőt Budapesten tartották, amikor is Dr. Kecskeméti Lipót híres és nagy tudású oradeai főrabbi eskette őket össze. A világraszóló esküvő után, a londoni társadalmi élet központja lett, a Wertheimstein leány háza Londonban. Fivérei ismertek ma is az oradeai zsidóság körében meg a pesti társaságban. Wertheimstein Viktor ma tekintélyes igazgatója a Magyar Általános Hitelbanknak Budapesten, másik fivére Henrik, pedig beiusi főszolgabíró volt a béke világban, az egyetlen zsidó főszolgabíró a régi Magyarországon.

Charles Rotschild meghalt és azója az özvegye viszi a „nagy házat” Londonban. Fia megnősült és egy zsidóvá lett keresztény leányt vett feleségül. Leánya férjhez ment, akit egy nem zsidó vett el. A Rotschildok nem keresztelkednek ki, de viszont vegyesházasságot kötnek.

A mostani lord, aki a ház feje, akit az angolok „a” lordnak neveznek Londonban, agglégény. Legnagyobb szerepet pedig nem ez a James Rotschild viszi, hanem a nagy Edmund de Rotschild fia, aki bár Párisból a francia ágból származik, ma mégis a legtekintélyesebb angol Rotschild.

KIK MEG AZOK, AKIK ZSIDÓ LETUKRE NAGY SZEREPET JASZANAK LONDONBAN?

Óriási vagyona és nagy tekintélye van lord Bearstead-nek, aki az errefelé is ismert Sheil Company tulajdonosa, olajmágnás, aki rokonságban van a Samuel családdal, amelynek leghíresebb reprezentánsa a Herbert Samuel, a volt palesztinai főkörmányzó, belügyminiszter, aki egy kis politikai kisiklást követett el, amikor a liberális pártnak annak a szárnyához tartozik, amelyik most háttérbe szorult.

Nagyon érdekes Claude Montefiore élete, a híres nevezetes reform főrabbi. Furcsa és érthetetlen, hogy ennél a Claude Montefiore-nél is megváltozott a családi tradíció. Bár reform főrabbi, azért rendkívül vallásos ember, akire Schönfeld szerint — bátran lehet ezt az epitheton ornanst hozzáilleszteni, hogy egy „erlacher Mensch”. Egyenes leszámazottja Moses Montefiore-nak, akiről külön nagy tanulmányt kellene írni, hiszen élete, működése valóságos életregény.

Híres nevezetes család az angol zsidó arisztokráciában, a

SASSOON CSALÁD, AMELY A MONDA SZERINT SALAMON KIRÁLY EGYIK FIÁTOL SZÁRMAZIK ÉS LESZÁRMAZOI A „NÁSZI FEJEDELEM” CIMET VISELTÉK.

Ezeket az „indiai Rotschildok”-nak nevezik. Mezopotámiában ringott az első Sassoon bölcsője. Az első volt David Sassoon, aki 1792-ben született Bagdadban és alapítója volt a cégnek. 1864-ben halt meg Bombayban. Ez alapította meg a bombay-i céget, amelynek óriási fiókjai voltak Kalkuttában, Sanghaiban és Hongkongban, ame-

Védekezésül
öblítsük torkunkat

DIANA
szóborzesszel

lyet fiai vezettek. Hihetetlen nagy vagyont szerzett. Egész Ázsiában a cég monopóliuma volt az opium kereskedelem és ez vette meg vagyonuk alapjait. Rendkívül sok templomot, kórházat és iskolát alapított egész Ázsiában.

Eredetileg szefárd család volt, most már nagyrésztük Angliában él. Közöttük híressé vált David Sassamon Sassoon, akinek a világ legértékesebb héber magánkézben levő kéziratgyűjteménye van. Családi kapcsolatokba kerültek a Rotschildokkal, mert Sir Edward Albert 1877-ben feleségül vett egy Rotschild leányt.

Sir Philipp pedig őrnagy volt a világ háborúban és 1915-től 18-ig magántitkár volt Haig marsallnak és 1924-29-ben a Baldwin kormány alatt a légügyi miniszterium államtitkára.

MILYEN ÉRDEKESSEGEK VANNAK MEG LONDONBAN?

Ugy gondolom, mondja tovább Mr. Schönfeld, érdekelni fogja a közönséget az angol zsidóság egyik mintá intézmenye, a „shelter”, magyarul éjjeli menedékhely. Ezt 45 évvel ezelőtt egy lengyelországi származású Herman Landau alapította, aki általában, mint „ablakos” indult szédítő karrierje felé. Később barátja lett a Rotschildoknak, mert nagyon okos ember volt és nagy vagyont gyűjtött. Ez a „shelter” 3-400 átutazó zsidónak ad teljes ellátást ingyen és életrehívását az a körülmény tette szükségessé, hogy annak idején az orosz pogromoktól menekülő zsidóknak kellett egy hely, ahova nyugatra való özönlésük idején rövid időre bár, de lehajthassák fejüket átomra. Volt idő, főleg a háború idején, amikor mindég újabb helyiségeket kellett bérelni, sokezer belga és más menekültnek adott fedelmet. Ma Otto Schiff a vezetője, aki páratlanul jószívű és egész életét ennek szentelő jómódu agglégény.

A HÁBORU ALATT INTERNÁLVA VOLT MR. SCHÖNFELD

Egy elejtett szóbol észrevettem, hogy a háború alatt, valami érdekes szerepe lehetett Schönfeldnek, amiről nem akart beszélni, de a végén mégis elmondotta, hogy két és fél évig mint külföldi alattvaló internálva volt. Erről az időről nem akar beszélni, de végül elmond néhány kedves epizódot. Általában — mondja — az angolok megértőek voltak az internáltakkal szemben. Így a zsidók részére teljesen kőser konyhát állítottak fel és amikor Dr. Avigdor Schönfeld főrabbit a városban operálták és izgatottságában „telefonálni” akart a táborból, hogy érdeklődjék a bátyja felől, akkor Mott őrnagy, a tábor parancsnoka, mosolyogva tagadta meg ezt, de egy óra lefordítása alatt személyesen kereste fel és mondotta el, hogy ő telefonált és az operáció sikerült, legyen egészen nyugodt. Ebből az időből származik az a visszaemlékezése is, hogy két Rotschilddal, a Leopolddal és egy

másikkal aludt együtt, (ezek nem voltak internálva) de résztvettek egy szimchat tórai istentiszteleten, ahol ez a Rothschild choszentauré volt, és a gyerekekkel együtt mondotta el a „hamaloch“-ot.

MEG EGY KURIÓZITÁS

Létezik Londonban egy hely, ahová minden külföldi snorrer ellátogat. Itt néhány sillingért egy „cimjegyzéket“ kap, nyomtatottat amelyben minden adakozó zsidó fel van véve, és még az is ott áll, hogy ki mennyit ad. Ezzel a „Baedeckerrel“ indul utjára és tudja hová meljen és kitől mennyit kaphat. A „smucigok“ nem szerepelnek benne. Ha valaki Londonban koldulni akar, csak ezt a könyvet kell megvegye. „Praktikus dolog“ — mondja Schönfeld és mi igazat adunk neki.

Még sokat, nagyon sokat beszélt Londonról, annak zsidó életéről Schönfeld és halapunk hasábjai megengedik, még fogunk erről írni.

Ezzel azonban most pontot teszünk a beszélgetés után. Mr. Schönfeld keményen

megszorítja kezünket és csomagolni kezd. Nája csak rövid stáció Oradea, mert már hívja is a telefon. London keresi. Referál a reggeli póstáról. Aztán ő hívja Bucures-tit. Ott is van „business“. Néhány napi pihenés volt, megátogatta ősz anyját, családját és már indul is vissza. A jegyiroda küldi közben a jegyet. Londonig szól. Vár a munka, Lehet, hogy Párisból repülőgépen megy a crydoni repülőtérrig. Sietni kell. Ez az élet tempója Londonban. Azért kell havonta néhány ezer embernek autószerencsét lenségek által meghalni a londoni uccákon, mert mindenkinek sietni kell. Egy kis irigységgel gondol azokra, akik csendes kisvárosban élik le életüket, tespedésben ugyan, de nyugalomban, nem pedig a vad hajszában, amelyet ott mindennap újra kell kezdeni.

Ő felénk vágyik, mi pedig vágyódunk a zavaros nagy Babelbe, ahol 8 millió ember, közöttük néhány százezer zsidó éli a maga küzdelmes, de mégis szép és lendületes életét...

L. Z.

MENDELE MOCHER SFORIM SZÜLETÉSÉNEK SZÁZÉVES ÉVFORDULÓJA

Száz éves évfordulóját ünnepli a zsidó irodalmi világ, annak a nagy zsidó írónak és költőnek, aki az újabbkori héber és jiddis irodalmi Pantheonban, az első között van. Neve, sajnos a magyarul olvasó közönség előtt nem elég ismeretes, de annál jobban ismerik a nevét, az orosz, lengyel és amerikai zsidó milliók, akiknek szívében ragyogó betűkkel íródott be. Salom Jakob Abramovits neve, akinek írói pseudonimja „Mendele Mocher Sforim“ lett. Ennek a jiddis nyelven érző és beszélő millióknak tanítómesztere és nevelője volt és számukra teremtette meg hetven évvel ezelőtt azt a zsidó irodalmat, melynek alapjain épült fel az újabbkori héber és jiddis irodalom hatalmas épülete.

Mendele, a héber irodalom igazi „megtérte“ volt és vezeklője, mert husz éves dicsőséggel és hírnévvel teletöltött munkálkodást hagyott ott, amikor szinte máról-holnapra tért át a jiddis nyelvről a héberre és lett örökemlékü hirdetője a héber szónak és egyik legkiválóbb nagysága.

Az egész orosz és lengyel zsidóság tapsolt neki amikor 1857-ben megkezdte irodalmi debütálását és megjelent első újságcikke: a zsidó uccáról. Ez a taps és hódolat élte végéig elkísérte.

Amikor Hugo Victor halálának 50. évfordulója következett, akkor az egész hivatalos és nem hivatalos francia nemzet hónapokon át készülődött a nagy romantikus író és költőfejedelem emlékének megünneplésére. Néhány hónap múlva lesz századik évfordulója annak, hogy Puskin hajott és most egész Szovjetország készülődik, hogy világraszóló ünnepségekkel áldozhasson, a nagy orosz költőóriás emlékének.

Most pedig egy nagy komité alakult Lengyelországban, azzal a céllal, hogy megalapítsa annak a nagyszabású ünnepségnek formáit és lényegét, amely méltó keretben fogja megünnepleni Mendele Mocher Sforim születésének századik fordulóját. Ezzel fog áldozni annak a géniuszának, amely maradandó, amely örök dicsősége lesz a zsidó irodalomnak.

Hetven esztendeje annak, hogy Mendele első írásai, regényei megjelentek és ma már történelmi távlatból látható és állapítható meg az a forradalmi nevezhető hatás, amelyet írásaival ért el, amelyek hangosan rikoltottak bele, a zsidó uccák avult csendjébe.

A „Die Taxe“, vagy a „városi jötevek bandája“ maróan szatirikus írás, amelyben utólráhetetlen maró szatírával és epébe mártott tollal írja meg a gettó szegénység-

ben és b'gottériájában emertt emberek kiszákmányolását, az ugynevezet „jövők“ által. A könyv hatása oly nagy volt, hogy a gettó „burzsuziája“ felháborodott rajta és e kellett hagynia lakhelyét Bercévet és át tette székelyét Sitomirba, ahol súlyos egzisztenciális gondokkal küzdött. Halvankét évvel ezelőtt írta „Das Pferd“ című regényét, amely bátor és szenvedélyes tiltakozás ama szociális és nemzeti igazságtalanság ellen, amelyet a környező világ e'követ a zsidóság ellen és méltóságát, a kategórikus követelés, a zsidóság feltétel nélküli emancipációja mellett. Általánosságban írásainak alaptónusa, a zsidó hibák könyörlelen ostorozása és megalkuvás nélküli kitűrése a zsidó közösség elmaradott helyzetének. Ez az ami őt a zsidóság nevelőjévé tette.

Ahogy pedig a mindenkit elnyomó cárizmus ellen emelte fel tiltakozó szavát, azzal a nagyfokú szemlémi és anyagi elnyomásban élő orosz zsidóság nemzeti hőse lett. A zsidó klasszikus első uttörője lett, akinek hatása még ma is virulens és érezhető a héber és jiddis irodalomban.

Az új héber írói és költőgeneráció Bialik-al az élen, „seide-nak“ nevezte őt, (nagy-apo) és Solém Aléchem, a híres humorista nevezte őt elsőként: „Nagyapónak“. Írásaiban, a legjobb orosz realisták stílusára emlékeztet. Soha senki sem tudta úgy a zsidókat, azok házátját, ruháitát, életmódját, beszédmódját, mimikáját leírni, ha kellett dicsérni, vagy persziflálni, mint Mendele, a költőfejedelem. Az a héber, amelyet ő kezdett használni, nem a nehézkes b'blikus nyelv, hanem az a hatékony új-héber, amely hozzáidomult a jiddis gondolatvilághoz, ez a különleges „Mendele-stil'us“, amely iskolát teremtett, s amely teljes mértékben befolyásolta az utóbbi emberöltő héber literatúráját. Nagyban elősegítette működésével, a hébernek, mint a mindennapi élet élő nyelvévé való átalakulását. Sikerült írásaival felrázni az elnyomott és kétségbeesett orosz és lengyel zsidóságot abból a destruktív szkepticizmusból. Megtanította őket nyitott szemmel nézni és megáttni a dolgokat a maguk meztelen valóságában. A zsidó nép á' modozása helyett, megmutatta a realizálások földjét, amelyen a zsidóságnak ha'ad'ia kell

Most áldozni fog az egész zsidó világ ennek a nagy költőfejedelemnek és nekünk is áldozni kell, boldog égő áldozatként emlékének azzal, hogy megismerjük és ismeretségük Mendele Mocher Sforim korszakalkotó munkásságát és maradandó műveit.

Beier Adolf (Oradea)

Zsidók az emberiség szolgálatában Nagy zsidó zenészek

A zeneművészet zsidó mesterei: Goldmark Károly (sz. 1830), a Sába királynő ének-hajhatatlan szerzője; Popper Dávid (sz. 1845-ben) pesti csellóművész; Reményi Ede (1830—98) világhírű hegedűművész az osztrák Bach-rioh Zsigmond (sz. 1841-ben) operettszerző; Beer Miksa József (sz. 1851-ben) hegedűművész; Brill Ignác (sz. 1846-ban) operaszerző; Epstein Gyula (sz. 1832-ben) zongoraművész; Grünfeld Alfréd (sz. 1852-ben) zongoraművész s fivére Grünfeld Henrik (sz. 1855-ben) csellóművész; Laub Ferdinand (sz. 1832—75) hegedűművész; Major J. Gyula (sz. 1859-ben) szimfóniaszerző; Mosheles Ignác (1794—870) koncertszerzeményeiről híres zongoraművész; Rappoldi Ede (sz. 1839-ben) hegedűművészés We'ner Leo a Csongor és Tünde megzenesítője; a német David Ferdinand (1810—873), a hegedű iskolázás uttörője; Gernshe'm Frigyes (sz. 1839-ben) szimfóniaszerző; Eibenschütz Albert (sz. 1857-ben) zongoraművész; Heyman Károly (sz. 1853-ban) zongoraművész Judassohn Sajamon (sz.1831-ben) zeneszerző; Meyerbeer Giacomo (1791—1864), a Hugonották és a Prófeta halhatatlan szerzője; Moszkovszki Móríc (sz. 1854-ben) zongoraművész és Tausz'g Károly (1840—1871) szimfónikus ballada szerző; a francia Alkan Károly (1813—1888) szonátaszerző; Alkan Napoleon (sz. 1826-ban), a párisi Conservatoriumnak 50 éven át volt tanára, Sarasate és Carva'ho mestere; Ascher József (1829—69) dalszerző; Eugénia császárnő udvari művésze; Auer Lipót (sz. 1845-ben), a Rapsodie Hongroise híres szerzője Beer Ju'es (sz. 1833-ban) operaszerző; Erlanger Camille (sz. 1863-ban) operaszerző Heller István (1815—1888, híres mazarikaszerző; Halévy Jacques-Francois (1799—1862, a Zsidónó halhatatlan szerzője Gounod és Bizet mestere; Halphen Ferdinand (sz. 1872-ben) lírai operaszerző; Jonas Em'l (sz. 1827-ben) vigooperaszerző és Offenbach Jacques (1819—1880), az operett atyja, a Szép Hé'ena és a Garolsteini nagyhercegnő, a Hoffman meséi stb. halhatatlan szerzője. Az angol Abrams Harriet, a 19. század legkedveltebb dalszerzője Barnett John (sz. 1802—90) ugyancsak dalszerző; Sr Benedikt Gyula (1804—85) operettíró; Coven Frederic (sz. 1852-ben) operaszerző; Gojdschmidt Ottó (sz. 1829-ben), a Ruth-oratórium szerzője, a londoni királyi zeneakadémia igazgatója; Hartvigson Antal (sz. 1845-ben) és fivére Hartvigson Frits (sz. 1841-ben), mindketten a londoni vakok intézetének zongoratanárai, akik e téren uttörő hatást gyakoroltak a vakok zenekiképzésében; az orosz származású Bergson Mihály (1818—88) operaszerző, a genuai Conservatorium igazgatója; Gabri-lovich Ossip (sz. 1878-ban) zongoraművész; Wieniawski Henri (1835—80) hegedűművész; az olasz Costa Mihály (1810—84) oper és baletszerző, a dán Benedix Frits (sz. 1847-ben) hegedűművész; a hollandi De Hartog Ede (sz. 1826-ban) operaszerző, az amerikai Aronson Rudolf (sz. 1856-ban) operettszerző, Darmrosch Lipoth (1832—85) hegedűművész a newyorki Metropolitan opera megalapítója és Amerikában a művészi zene kultiválásának meghonosítója; Horovitz Vladimir komponista és zongoraművész és Röler Márton (1851—95) operaszerző.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucures'tiben
KATZ orth. kóser restaurant
 Bucures'ti, str. Carol 32. I. emelet

HIREK

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megfelelőlésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Tevesz 29. Jan. 24.

Szombat: Sevat 1. Jan. 25.

Heti szidra: וַחַדָּה

Heti hattóra: כַּח אַמֵּר דְּ

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4'55

gyertyagyújtás 5'05

Istentisztelet kezdete 5'10,

Szombat befejezése 6'10.

Szombat, jan. 25 Ros-chodes

Miért vagyok zsidóbarát?

Irta: Iréne Harand, az antiszemitaellenes front em. Kasszonya (Beos)

Teljesen kifogástalan keresztény forrásból alkottam magamnak képet a zsidó valásról. Meggyőződést szereztem arról, hogy a Tóra és a Talmud erkölcsileg sokkal magasabban állnak, mint sok modern törvény.

A talmud mellett az antiszemita arra hivatkoznak, hogy vannak „a cioni bölesek titkos jegyzőkönyvei”, melyek egész sereg bűncselekményt sorolnak fel, amelyeket a zsidók a keresztények ellen elkövettek. Ezeknek a „titkoknak” minden betűje kitalált hazugság. Már az is sérti a mi népiünket, ha feltételezik róla, hogy ezekben hisz! Ostoba gyermekeknek tartanak bennünket, akiknek ilyen rémmeséket el lehet mondani. Azért használják fel ezeket a hazugságokat, mert valódi argumentumok nincsenek. Azt hiszik, hogy gondolkozás nélkül el fogjuk mindezt kinni.

De az antiszemita számolnak azzal, hogy a nyilvánvaló hazugságot könnyen leleplezik. Ezért nem elégszenek meg ezzel sem és azt hirdetik, hogy a zsidó minden téren bomlasztóan hat.

A tömegeket leginkább jelszavakkal vezetik felre, melyeket az egyszerű ember ért meg. Ezeknek a jelszavaknak a segítségével hazudnak a népek.

Az antiszemita tisztában vannak a maguk pozíciójának a gyengeségével. Tudják, hogy hazugságokkal dolgoznak, ezért egyszerre több vasat tartanak a tűzben. Ha csődöt mond az egyik hazug érv, akkor segítse ki őket a másik. Ezért törekszenek, hogy az u. n. faji érzést felfokozzák. Aki nincs meggyőződve a zsidók gonoszságáról és ezért nem tudja őket gyűlölni, az gyűlölködék ellenük azért, mert más fajhoz tartoznak. A nacionalizmus eszményi céljait sem azzal szolgáljuk, ha azt más emberek megsemmisítésére és kurtására akarjuk felhasználni.

Azért harcolok az antiszemitizmus ellen, mert a gyakorlati életem alkalmam volt annak hazug voltáról, a magam tapasztalatai alapján, meggyőződni.

Valódi német családból származom. Apám paraszti származású, anyám erdélyi szász nő volt. Keresztény szellemben nevelkedtem és aktív katonatiszt felesége lettem. Férfiem is régi katonacsaládból származott. Tehát sem félzsidó, sem eiszidósodott nem vagyok. Mindaddig, amíg nem tudtam önállóan gondolkodni, ugyanolyan antiszemita érzelmekkel viseltetem a zsidók ellen, mint többi hitsorsosaim. Az élet azonban lassanként elém tárta az ellentétes meggyőződést. A zsidók elleni ellenszenvem azzal párhuzamosan tűnt el, hogy felismertem azt az igazságtalanságot, amely benne megnyilvánult.

Nem célok, hogy dicsőítő éneket zengjek a zsidókról. Csak be akarom bizonyítani, hogy mint emberi közösség — akár népek, akár felekezetnek tekintjük — semmivel sem rosszabbak, mint a nemzsidó csoportok.

Ha valamely zsidó gaztettet követ el, akkor az egész zsidóságot felelősnek teszik érte.

De ha egy zsidó valami rendkívüli nagyot alkot, akkor ezt nem írják azsidóság javára és az antiszemita a kiváló férfi származását, vagy vallását elleplezik.

A zsidók sorában, arányzámukhoz viszonyítva, époly nagy tudósok, lángelmék, feltalálók vannak, mint a többi népek között. Nincs semmi ok, hogy a zsidókat kiemeljük és őket csekélyebb értékűnek kiáltjuk ki. Ma a zsidókat, holnap más embercsoportokat emelnek ki és róluk mindenféle kitalálnak.

Lakosságunk 90 százalékának semmi előnye nem volna abból, hogy a zsidókat bizonyos hivatásukból kirekeszzenék. Ahelyett, hogy a népet keccselik, inkább világosítsák fel, hogy új világ épüljön fel: a szeretet, jólét és életboldogság világa. A gyűlölködésnek azonban legyen egyszer vége!

— Agyonverték a lengyel huligánok egy zsidó egyetemi hallgatót. Varsó. Marovicki városkában súlyos fejleménye volt a sorozatos antiszemita kilengéseknek. Az antiszemita huligánok az utcán megtámadták és vasbotokkal holtraverték Leszez zsidó egyetemi hallgatót, aki vakációját töltötte a helységben lakó szüleinél. Odeywol községből a zsidó hitközség küldöttséget menesztett Lodzba, hogy segély akcióit indítsanak be a Lodzban élő volt falubeli zsidók között a nemzeti demokraták bojkott-terrorja által nyomorba taszított odcywoli zsidók érdekében. A bojkott következményei nemcsak abban nyilatkoznak meg, hogy nemzsidó vevő nem meri átlépni zsidó üzlet küszöbét, hanem abban is, hogy a környező falvak parasztjai terrorisztikusan meggátolják a városka zsidó lakosságát, hogy élelmiszert szállítsanak. Ennek következtében a hitközség ötven családját elhatározta, hogy kivándorol a községből. A lengyel-sziléziai vajdaság működési tilalmat bocsátott ki a tartomány nemzeti demokrata párt szervezetei ellen. A rendelet indokolásából kitűnik, hogy a nemzeti demokrata párt tagjai a felszüléziai városokban kátránnyal kenték be a zsidó üzletek ablakait és ajtóit és erőszakkal megakadályozták, hogy vevők lépjenek az üzletekbe. Kattowitzban, Lipinben, Chropacowban, Kiekaryban és Charszowban bombákat hajítottak a zsidó üzletekbe, amelyek óriási károkat idéztek elő. Rybnik városka kerületi főnöke részletes jelentésben számolt be az antiszemita terrortól és elmondja, hogy Rybnikben az összes zsidó üzletek ablakait bevették a huligánok.

— Aranyérnél és az ezzel járó béldugulás, végbélbepedés, kelés, terhes vizelési inger, májduzzadás, derékfájás, melleszorulás, szivdobogás és szédülési rohamok esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz használata csakhamar kellemes megkönnyebbülést eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású Ferenc József vizet gyakran mindennapi használatra, reggel és este egy-egy fél poháryi mennyiségben rendelik. Kapható minden gyógyszerfárban, droguerában és fűszerüzletben.

— A saar-vidéki zsidók ügye a Népszövetség előtt. A Comité des Délégations Juives a Népszövetség titkárságának és a Népszövetség tagállamainak memorandumot nyújtott át, amelyben vázolja a saar-vidéki zsidók jelenlegi helyzetét. Rendkívül sok adattal alátámasztva igazolja azt a tényt, amely szerint a kisebbségek jogait a német kormány lábbal tiporja, dacára annak, hogy kötelezettséget vállalt azoknak tiszteletbentartására az ámeneti egy esztendőre. Közlik ebben azt is, hogy bolykottintézkedések, üldözések napirenden vannak a Saar-vidéken.

— Montefiore tanszék. Montefiore halálának 50 éves évforduló ünnepségét előkészítő bizottság gyűjtést hirdetett egy a jeruzsálemi egyetemen felállítandó Montefiore-tanszék költségeinek előteremtésére. A felhívás szerint 15.000 fontra van szükség. A Montefiore család máris 2500 fontot jegyzett és a bizottság úgy reméli, hogy nemsokára együtt lesz a 15.000 font.

Az amerikai gyógynövények térhódítása az egész világon

Körülbelül egy évvel ezelőtt Amerikában bizottságot alakítottak azzal a céllal, hogy kutatásokat végeznek különböző őserdőkben. A bizottságban vegyészek, természettudósok és orvosok vettek részt. Kutatásaik folyamán rengeteg olyan felfedezést tettek, amelyek az orvostudomány szempontjából felbecsülhetetlen értékkel bírnak.

H. Mohis, amerikai és Ivata Sivata Nacamura japán tudósok fedezték fel ez alkalommal azt a gyógynövényt, amelynek kivonatából a „Gastro D.” név alatt forgalomba került gyógy szer készül. Ebben a növényben olyan speciális, eddig ismeretlen hatóanyagot találtak, amely rövid használat után 10—15 éves gyomor, bél, epe és vesebajokat is tökéletesen meggyógyít. A „Gastro D.” ma már az egész világon kapható. Romániában: Császár Ernő gyógyszerész, Calea Victoriei 124 Bucuresti terjeszti, vidékre 130 lej utánvétellel küldi.

— Egy zsidó emigráns és a párisi grand-rabbi fia Hitler párisi követének beteggyánál. Páris. Nemrég elhunyt Párisban Roland Koester német nagykövet. A Liberté című francia lap elmondja, hogy a Harmadik Birodalom párisi követének beteggyánál annak egyik ifjúkori barátja, egy emigráns állott, aki a heidelbergi egyetem adjunktusa volt valamikor és aki iránt a beteg teljes bizalmat tanúsított. A beteg nagykövet zsidóbarátja azonban nem rendelkezett működési engedéllyel Franciaországban és ezért orvosi kezelést nem adhatott barátjának. A német nagykövet erre a franciaországi grandrabbi fiát kérte magához, aki nagy orvosi tekintély Párisban. Mind ez Roland Koester halála után derült ki és az a tény, hogy egy zsidó emigráns és egy zsidó orvos tartózkodott a Harmadik Birodalom követségén és ápotta az elhunyt nagykövetet, nagy megdöbbenést váltott ki hivatalos német körökben.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda. Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Felhívás. A somcuta-marei Tzoor-Salom körzet 1936. január 9-én hozott határozata alapján felkérem mindazon tagtársakat, akik parcelláikat eladták, vagy akiket az oradeai taggyűlés jogilag érvénytelen egyéb határozatai sértettek, hogy a taggyűlés által illegálisan hozott határozatok ellen a tiltakozásukat a szövetség hatfai igazgatóságának jelentésék be. Együttal felhívom az összes megkárosított tagtársakat, hogy a hatfai közgyűlés beszerzése s előkészítése céljából észrevételeiket velem közöljék. Kepecs Jenő Somcuta-Mare.

— A lengyel zsidók helyzete a Csehszlovák republikában. A Lengyelországi és Cseh szlovákia között fennálló ellentétknél fogva mindkét ország kiutasításokat fogadatosított az ottlakó idegenekkel szemben. Rendkívül szomorú helyzetbe kerültek a sok család zsidók, akiknek megállapodott egzisztenciáját borította fel a hirtelenlül jött kiutasítás. Minden intervenció a kiutasítások visszavonása érdekében teljes kudarcot vallott, mert a különben megértő cseh hatóságok arra az álláspontra helyezkedtek, hogy kénytelenek éll a retorziót fogadatosítani a lengyel erőszakosságok ellensúlyozására. Dr Kroó Sándor tartományi képviselőnek mégis sikerült a ruszinszkoí kormányhatóságnál elérnie azt, hogy a Ruszinszkoiban élő zsidók mindaddig lakóhelyükön maradhatnak, amíg felebbézési kérvényük elintéztést nem nyert. Ennek dacára nyughatatlan ságot keltett az érdekelték körében a rendőrségnek azon intézkedése, hogy minden lengyel zsidótól bevonták az utlevelét és azt visszatartották. A rendőrség részéről ezzel ellentétben tagadják mintha ezen intézkedés az esetleges kiutasításokkal volna kapcsolatban.

— **Hitler gégerákjának megoperálását** Neumann professzor után Sauerbruck bécsi orvosnár is visszautasította, Berlin. A német fővárosban állhatatosan tartja magát az a hír, hogy Hitlernek gégerákja az utóbbi időben egyre súlyosbodott. Emlékezetes, még néhány héttel ezelőtt Neumann világhírű bécsi zsidó orvosprofesszort, a világ egyik legkitűnőbb gégespecialistáját szólították fel arra, hogy operálja meg a kancellárt. A zsidó professzor azonban azzal utasította vissza ezt a kérést, hogy az operáció veszéllyel is járhat és ő mint zsidó nem vállalhat egy ilyen operációt, mert ha ez nem sikerülne, úgy a náciok a rosszul sikerült operációban egy új propaganda eszközt találhatnának a zsidók elleni hájszában. Tegnap a kancellár környezetében Bauerbruck híres német sebész professzorhoz fordult, aki azonban a súlyos felelősségre hivatkozva szintén elhárította magát az operációtól. Ma a német hivatalos körök Portmann bordeauxi híres professzort, a francia szenátus tagját keresték meg azzal, hogy Hitleren az esedékessé vált operációt végrehajtsa. A francia professzor válasza egyelőre nem ismeretes még, de a sajtónak adott nyilatkozatában elhárítani igyekszik magáról a kellemetlen megbízást. Hitler egészségi állapotának súlyos voltát támasztja alá az a körülmény is, hogy noha részvétele be volt jelentve a január 12-iki saarbrückeni ünnepségeken, az utolsó pillanatban lemondta.

— **Halálozás.** Fájdalmas csapás érte Oradeán Beregi Sándort, akinek leánya Beregi Baba távol a szülő háztól Budapesten 22 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt.

— **A „France—Palestine” komité tizéves jubileuma.** Páris. A France—Palestine komité most ünnepelt tizéves fennállásának jubileumát, amely alkalommal ünnepi ülést tartott, amelyen a francia közélet számos előkelősége jelent meg. Justin Godard szenátor, volt miniszter elnökölt, aki lelkes szavakkal emelte ki annak szükségességét, hogy úgy kulturális, mint gazdasági téren szorosabb kapcsolatokat kell teremteni Franciaország és Palesztina között. Ez a fiatal zsidó Palesztina — mondotta Godard — korunk egyik legjelentősebb jelensége és érdemes francia szellemet beleplántálni a zsidók nemzeti otthonába. Kegyeletes szavakkal emlékezett meg az elhunyt dr. Victor Jacobsonról, akivel együtt alapították meg tíz évvel ezelőtt ezt a komitét. Majd bemutatta a cionista executive új népszövetségi delegátusát, dr. Nahum Goldmannt, aki nagy beszédben vázolta a zsidóság mai helyzetét.

— **Amerikai vita a transzfer ügyben.** New-York. A Mecca templomban 4000 hallgató előtt nagy vita folyt le a napokban a német—palesztinai transferről a cionista munkásküldött Berl Locker és a „Jewish Daily Forward” igazgatója B. C. Vlodeck között. A szónok hibáztatta a transfert, mert megtöri a világbojkottot, viszont Locker azt hangoztatta, hogy enélkül nem lehetett volna sok zsidó magyort és embereket kivinni Palesztinába a barna örület országából.

— **Védekezésül öblítsük torkunkat DIANA fősborszesszel.**

— **Megöltek egy zsidó családot Lengyelországban.** Varsó. Wola községben (Kielce tartomány) Hersch Florencet és feleségét, valamint négy gyermekét, akik 8—17 évesek voltak, a legborzalmasabb módon meggyilkolták. Florencet magát késszurásokkal megsebesítették, de tudta még alarmozni a rendőrséget. Husz parasztot letartóztattak, akiket azzal gyanúsítanak, hogy bosszút állottak, amiért nem akarta elhagyni a falut.

— **Amery, a régebbi gyarmatügyi miniszter a törvényhozó tanács ellen.** London. L. S. Amery, aki a konzervatív kormányban gyarmatügyi miniszter, feltűnést keltő cikket közölt a „Times”-ban, amelyben tiltakozik a palesztinai törvényhozó tanács megvalósítása ellen. A terv ellen a legélesebb szavakkal tiltakozik Amery az arabok és zsidók teljes egyenjogúsága mellett tör lándzsát.

Belföldi hírek

A belügyminiszter hivatalosan igazolja azt a lapokban pertraktált hírt, amely szerint Draganestiben bál rendeztek a régebbi Codreanu párt tagjai épen azon a napon, amely évfordulója volt a Duca meggyilkolásának. A bál jövedelme pártcélokat szolgál.

A Viitorul polemizál egy független bucaresti újsággal, s többek között a következőket írja: „— Kívánjuk, hogy az idő egy erős kormányzatnak dolgozzék. Kívánjuk, hogy a hatalom diszciplínált, valóban demokratikus minden demagógiától távol, minden faji és osztályharcától mentes legyen.” A Curierul Israelit megjegyzi ehhez, hogy sajnos az antiszemita propaganda mai korszakában, a Viitorul szép programja a jövő zenéje.

— **352.659 zsidó lakik Varsóban.** Varsó. A legutóbbi népszámlálás szerint Varsóban 352.659 zsidó lakik. Ebből 333.554 a jiddis nyelvet adta anyanyelvének és 19.000 a lengyelt.

— **Az angol zsinagóga-szövetség tiltakozása a palesztinai törvényhozó tanács megvalósítása ellen.** London. Az angol zsinagógák szövetségének vezérőlbizottsága egyhangúlag a következő rezolúciót fogadta el: „— A zsinagógák szövetsége, amely 66 imaegyesületet foglal magába és 60.000 tagja van, tiltakozását jelenti be a Palesztinai Legislative Council megvalósítása ellen. Ez a törvényhozó tanács, az ereci zsidóságot kisebbséggé deklarálná, amely ellentétben áll a Palesztina-mandátum szellemével, amely Palesztinának, zsidó nemzeti otthonnak való megvalósítására kötelezte magát.” Ezt a rezolúciót közölték az angol miniszterelnökkel, a gyarmatügyi miniszterrel, a palesztinai főkormányzóval, a Jewish Agency vel és a parlament tagjaival.

Palesztina Földvásárlási Társaság. A Palestine Land Development Companie (Chevrat Hachsarat Hajsuv) ajánlata alapján jegyzésre boesájtunk Afule (Emek Israel) határában 1000 dunam sík, mezőgazdaságra alkalmas területet a következő beosztás szerint: 5 parcellát á 70 dunam, 5 parcellát á 50 dunam, 7 parcellát á 30 dunam, 8 parcellát á 20 dunam és 5 parcellát á 6 dunam. Ez utóbbit kizárólagiparosok részére. A L. D. C. 12 fontot igényel dunamként. A terület azonnal felparcellázható és birtokba vehető. Bővebb felvilágosítással szolgál Dr. Lévi Lajos, Jibou, jud. Salaj.

Uniunea Comunitatilor Evreesti de rit occidental din ARDEAL si BANAT No. 15—936. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETME NY

Az Erdélyi és Bánati Országos Izraelita Iroda ezennel pályázatot hirdet: 1. oly egy (1) iv terjedelmű dolgozatra, mely akár a hittudományok, akár a zsidóság történetéből vett tárgyat dolgoz fel. A legjobbnak ítélt dolgozatra a dr. Eisler Mátyás-alapból 2000 (kettőezer) lej, a második helyen legjobbnak ítélt művet pedig 1000 (egyezer) lej jutalomban részesítjük.

2. Oly egy (1) iv terjedelmű tanügyi dolgozatra, mely a zsidó iskolákat érintő aktuális tanügyi kérdést vagy a hitoktatás köréből vett kérdést dolgoz fel. A legjobbnak ítélt dolgozatra a dr. Vértes Adolf-alapból 2000 (kettőezer) lej a második helyen legjobbnak ítélt mű pedig 1000 (egyezer) lej jutalomba részesül.

Pályázati feltételek: A 1. pályázatra csak romániai származású vagy Romániában működő rabbijelöltek, a 2. számú pályázatra szintén csak romániai származású vagy Romániában működő izr. tanárok, tanítók és tanítójelöltek pályázhatnak. Az idegen írással vagy gépirással leírt és a szerző nevét tartalmazó jelítség borítékkal ellátott pályamunkák legkésőbb 1936 évi február hó 28-ig küldendők be alulírott Orsz. Iroda Elnökhöz (Oradea, Str. Vlahuta 3.) Az Országos Izr. Iroda Elnöksége jogosult lesz a pályanyertes és a netán dícsérettel jutalmazott műveket felolvasatni és kinyomatni.

Cluj-Oradea, 1936. január 10.
Lax A. Salvator Dr. Adorján Armin
főtájtár az-Orsz. Izr. Iroda-elnöke

Világakció a beszarabiai inség- sujtotta zsidó lakos- ság érdekébe.

Bukarestből jelentik. A beszarabiai zsidó lakosság nagy nyomoráról szóló jelentések alapján az amerikai Joint 5000 dollár rendkívüli segélyt szavazott meg az éhinség sujtotta területek felségélyezésére.

Az elmúlt évben összesen harmincezer dollárt folyosított a Joint Romániába különböző segélyezési célokra, nagyrészt árva gondozásra. Ezenkívül 163 ezer dollár hitelet folyosított a romániai zsidó kishitelbankok részére.

London. A londoni zsidó segélyszervezetek végrehajtóbizottsága rendkívüli ülést tartott a beszarabiai zsidó lakosság nyomor ügyében és elhatározta, hogy segélyalapot terem a beszarabiai éhnyomor zsidó általános hozzájárulást az éhező családok gyermekei részére folyosítja, akiket most az éhség sujtotta területekről más beszarabiai városokba lakoltatnak át. Az értekezlet megállapítást nyert, hogy Beszarabiában öt vanezer zsidó áll kenyér nélkül. A jelenlegi éhségkatasztrófa a harmadik, mely a beszarabiai zsidókat az elmúlt tizenkét esztendő alatt sujtotta.

Tel-Aviv. Tel-Avivban bizottságot alakítottak az éhező beszarabiai zsidók támogatására. A bizottság elnökségét Mair Dizengoff főpolgármester vállalta.

— **A salonikii zsidó temető helyére sportteret akar létesíteni a görög kormány.** Saloniki. A görög munkaügyi miniszterium jóváhagyta a salonikii városi tanács abbéli rendelkezését, amely szerint a történelmi értékű zsidó temetőt megszünteti, hogy ott uccák és egy sportter épüljenek. A megteendő intézkedésekre vonatkozólag a zsidó hitközség ülésén foglalkoztak. Dr. Koretz főrabbi vezetésével felkeresték Rhallis-t, Macedónia kormányzóját, hogy ezt a vallási érzést sértő rendelkezést vonják vissza annál is inkább, mert a temetőnek kultur-történelmi értéke van és példának állították Prága és Nizza városokat, ahol a történelmi emlékek fenntartása érdekében a temetőket a város szívében meghagyták. Kértek, hogy a kormányzó tegye meg a szükséges intézkedéseket, hogy ezt a kisajátítási eljárást felfüggeszék. A monarchia visszaállításának alkalmából a zsidók állandó megnyugtatót kaptak oly irányban, hogy jogaikat tisztelhetben fogják tartani, viszont ebből az intézkedésből úgy látszik, hogy a zsidók legszentebb érzelmeit mégis megsértik a salonikii temető evakulálásával.

— **Saját gyártmányú cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.**

IJ MUNKASTELEP JERUZSALEMBEN
A Hisztadruth Haovdim (palesztinai általános munkásszervezet) az egyik, most aszfaltozott új uccason 150 dunamos telket vásárolt, amelyre 250 munkáscsalád számára lakásokat akar építeni. A munkástelepnak önálló iskolája és orvosi ambulatóriuma lenne. A munkástelep építése jelentős mértékben enyhítené a jeruzsalmi lakásinséget.

**Razolgyárosok,
drogueristák figyelmébe!**
I. osztályú erős **fehér Bárium-Sulfid**
olcsón kapható
MOARA ELIZABETA
OSORHEIU (jud. Bihor.) — Tel. Oradea 2-22

Németország!...

NINCS MINJAN

Frankfurt. Az itt megjelenő „Israelit” írja, hogy a német hitközségek napról napra jobban sorvadnak. Sok virágzó kehilló, amelyek még néhány nappal ezelőtt még iskolával, tanítókkal rendelkeztek, ma már a minjanhoz szükséges tíz férfit sem tudják összehozni, ezek a hitközségek most kérdéses fordultak az illető laphoz, megkérdezték tőle, hogy tekintettel a rendkívüli helyzetre nem-e lehetne nyolc, vagy kilenc emberrel minjant csinálni, annál is inkább kéri ezt, mert a község idősebb tagjainak, akik hosszú évtizedek alatt a közzel való imádkozás életszükséglet lett, nagyon hiányzik a templomi előírások ismétlése. Az újság válasza az a kérdésre, Akármennyire is fáj megírni, de a din din marad (törvény) és ezen a kategorikus szabályon nem lehet kivételeket eszközölni, ha csak nem akarnák ekövetni azt a bünt, amely abba a kategóriába tartoznak „vét-ség, amelyet akaratlanul követ el az ember.”

Ez a kis frankfurti híradás többet mond a sorok között, mint sok más színes leírás.

ÖSSZEOMLIK A NEMET-PALESTINAI TRANSFER

Berlin. A Reichsbank rendeletet adott ki, amely szerint 1936-ban legfeljebb 100 családnak engedik meg, hogy egyenként ezer font tőkével Palesztinába vándoroljanak. De még ezeknek a családoknak sem garantálják a kivándorlás lehetőségét. Elrendelték, hogy egyszerre legfeljebb nyolc, vagy kilenc kérvényt adjanak be. A rendelet indoklása: idegen vajutak hiánya. A korlátozás nem csak készpénz kivételére vonatkozik, hanem áruk transferjére is. A német hivatalos körök szerint nem érdeke az országnak az olyan export, amelyért nem jön be az országba idegen valuta. Az a mértékadó berlini zsidó körök véleménye, hogy most már nem érdeke a német kormányának a transfer, és kérdés, hogy egyáltalán megengedik-e a jövőben.

Ismeretes, hogy 1933-ban az angol kormány kérésére a németek elhatározták, 1000 zsidó család részére engedik meg a transfer, viszont 1934-ben már korlátozták ezt és esetenként adjak csak nehezen engedélyt tőke kivételére. Ebből az angol kormány által kért számból a mai napig még hétszázat sem engedélyeztek és elintézésre várnak a Reichsbank illetékes osztályán.

A müncheni rendőrség elrendelte, azt hogy zsidó szervezetek ezentúl nem tarthatnak üléseket olyan termekben, amelyek nem zsidók birtokában vannak.

Sokezer nem árja irodai munkaerő is kesyerét veszítette. Pontosan év vége előtt a kormány rendeletet bocsátott ki, amely előírja, hogy árja leányok, akik mint gépirónok, titkárnők, gyorsírók általában, nem zsidó munkaerők, akik zsidóknál dolgoznak, azonnal el kell hagyniuk helyüket, a nürnbergi törvények alapján. Ez óriási felzúdulást keltett és elkeseredést, mert éppen január 1-én 30.000 női háztartási alkalmazott hagyta el helyét és igen kevés tudott belőlük újra elhelyezkedni. Az árja irodai női munkaerők között igen nagy az elkeseredés.

ZSIDOK ÉS BÜNÖZŐK AZ ÁLLAM ELLENÉGEI.

Dr. Stuckart államtitkár a „Deutsches Recht” című lapban cikket ír, amelyben az új állampolgári törvényhez a következő magyarázatot adja. 1) A nürnbergi törvények értelmében zsidó nem lehet állampolgár. 2) A zsidók nem lehetnek bírák, közjegyzők, sőt még esküdtek sem. 3) Az orvosi és ügyvédi tevékenység nem esik a tiltott kategóriába. Vajamennyi „államhoz tartozónak” lehet reménye arra, hogy „állampolgár legyen, kivételt képeznek az állam el-

lenségei, a bünözők és a zsidók.

Egy berlini rabbit beszéde közben tartottattak le. Dr. Emil Bernhard Cohn ismert berlini rabbit, egy Berlin-Köpenickben tartott gyűlésről, ahol előadást tartott a róhamosztárosok elhurcolták és a Columbia-Haus-ba vitték, ahol azóta is fogvatartják. Dr. Emil Cohn beszéde közben szakította fejbe egy rendőrségi ember, mert szerinte „ironikusan” emlékezett meg a nürnbergi törvényekről és főleg a háztartási alkalmazottakkal kapcsolatos rendeletről emlékezett meg gunyosan. A gyűlést feloszlatják. Dr. Emil Bernhard Cohn meggyőződéses cionista, akinek 1907-ben azért kellett lemondani a berlini rabbiságról, mert cionistának tartották. 1926-ban újra akceptálták. Sikeres drámaírói tevékenységet is fejt ki és ő fordította németre Jehuda Halevi „Divan”-ját. Jelenleg 55 éves.

ZSIDOK A NEMET FŐISKOLÁKON.

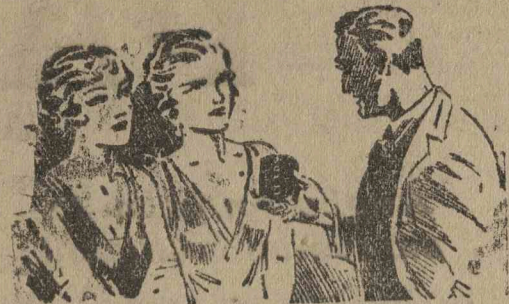
Az 1934-35 téji szemeszterben a 89.093 egyetemi hallgató között 538 zsidó volt. Tehát a hallgatók 0,6 százaléka volt zsidó holott a lakossághoz való számaránya 0,77 százalék. Ezenkívül 323 külföldi zsidó tanult a német egyetemeken. A legtöbb zsidó az orvosi szakon van. Itt 1,2 százalék a számuk. Az orvosi szakon 263 német és 151 külföldi van.

Az amerikai állampolgár sem kivétel. Sok éve Németországban élő amerikai zsidó felszólítást kapott a rendőrségtől, hogy azonnal bocsássa el szolgálatából árja háztartásbeli alkalmazottját. Amikor hivatkozott arra hogy ő amerikai állampolgár, azt a választ kapta, hogy a zsidó az csak zsidó és így a nürnbergi törvények reá is vonatkoznak.

A Nürnberg melletti Roth nevű városkában január 1-én már egy zsidó lakos sincsen, ahogy azt nagy örömmel állapítja meg a „Frankische Zeitung”.

Vaida kijelentette, hogy nem antiszemita és nem fuzionál a Goga-Cuza fronttal

Bucuresti. A Frontul Romanesc vasárnap a fővárosban Vaida elnökletével gyűlést tartott, amelyen rendkívül nagy tömeg vett részt. A gyűlésen felszóllaltak a front összes a fővárosban tartózkodó vezetői. Vaida kijelentette, hogy nem fog sohasem fuzionálni Gogával és Cuzával, mert a fuzió olyan üzlet, amiből az egyik fél mindig megcsalva kerül ki. Kijelentette Vaida azt is, hogy ő nem antiszemita — amint róla azt mondták. — Ő csak etnikai propor-

KÖVESSE PONTOSAN

ezt az utasítást, agyszólván az egyik napról a másikra természetes, bájos arcszínű fog elérni!

Sokezer kedves, hamvas arcbőrű nőt lát az ember manapság, akik ezt a leányos, üde arcszínt egy egyszerű szépségápolási szabálynak köszönhetik. Egyetlen hétig próbálja csak meg ezt a módot. Szerződött meg lesz lepve az eredményen, mert simább, sokkal frisebb, üdőbb lesz arca, mint a többi nőnek.

Szabály: Esténként mossa arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársnyosan üde arc fogja a tükrében mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arcbőrt, többet ér, mint bármely kúra, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. — A LETON szappan haladását gyorsíthatja hozzá az eredeti LETON arcfaj, LETON puder és LETON arccrème.

Kapható 22 leiert minden

gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a főraktárban Parfumeria Royal Oradea Saspassage.

Lengyel tábornok a zsidó katonák hősiességéről

Varsó. A napokban zajlott le a varsói városháza nagytermében a lengyelországi zsidó frontarcosok szövetségének országos konferenciája. Egy perces néma hallgatás után Pylsudzky marsall emlékére Leo Bergmann szövetségi elnök tartott megnyitó beszéde. Beszédében élesen tiltakozott a nemzeti demokraták antiszemita ferropja ellen és tiltakozott azon törekvés ellen, mely a zsidókat, akik ezer éve élnek a lengyel kulturában és civilizációban, ki akarja taszítani Lengyelország közéletéből. Ezután Gluchowski tábornok hadügyi ahminiszter szólalt fel, aki felsorolta azon általa ismert zsidók neveit, akik életüket áldozták fel Lengyelország függetlenségi harcában. Ezek a hősök — mondotta a miniszter — példaképül szolgálhatnak a lengyelországi zsidóság számára, mert a harc folytatódik és további áldozatokat követel. Maximilian

Fryde bíró a zsidó szervezetek nevében üdvözölte a konferenciát és sulvos szavakban fakadt ki azon sötét erők ellen, amelyek középkori gettóba akarják visszazsorítani a zsidóságot.

A zsidó frontarcosok konferenciájának megnyitó ülésén jelen volt Koszciolkowski miniszterelnök reprezentánsa, a kormány több tagja, Olpinski helyettes polgármester, Trojanowszky tábornok és a lengyel légionárusok több képviselője. A konferencia második napján heves vitára került sor a zsidó nemzeti és az asszimilatorikus érzelmi frontarcosok között. A konferencia élshangu tiltakozó határozatot hozott a lengyelországi antiszemita mozgalmak ellen, melyben felszólítja a kormányt, hogy energikus intézkedéseket fogantosszon a nemzeti demokraták antiszemita propagandája ellen.

PALESZTINA

Anglia antiszemita mandátumpolitikája

Legújabb jeruzsálemi jelentések szerint Anglia, mint mandatarium hatalom minden erejével azon igyekszik, hogy a zsidók palesztinai pozícióját ne engedje jobban megerősödni. Míg egyrészt a törvényhozó tanács megalakításával a zsidóságot Palesztinában egy kisebbség nivójára degradálja és ezzel a mandátum szelleméből gunyt üz, másrészt megakadályozza minden eszközzel a bevándorlást, úgy a tőkéséket, mint a certifikáttal rendelkezőket. Legújabbban az ugynevezett „illegálisok“-at a hivatalos bürokrációjában minden sikanériájával moleztálja és amennyiben ezek a rendelkezések valóban érvényben lesznek, legjobban a német zsidókat érintené, de a lengyelországi és romániai zsidóságra is erős kihatással volna.

Tisztán látható ezekből az angol intézkedésekből az a törekvés, hogy az arab követeléseknek mindenben paritázzon. Az angolok legújabb közelkeleti politikája „áru“ lett, amelyet akkor dob a politikai piacra, amikor annak szükségét látja. Hogy India mohamedánjait szembe tudja állítani a hindukkal, akik rezisztálnak az angolok ellen, odadobja nekik a zsidók palesztinai érdekeit, hogy ezzel csatítsa őket. Azoknak a zsidóknak érdekeit, akikből él és virul Palesztina.

A transzjordániai kérdés újabb megoldása szintén ebben az irányváltozásban halad. Míg az ottani gazdasági körök az ország és a gazdasági élet fellendítése érdekében kívánatosnak tartja, addig az angolok csak az ő érdekeiket tartják szem előtt. Anglia mindenütt kész helyzet elé akarja állítani a zsidókat és a törvényhozó tanács pszeudodemokratikus beállításával akarja pozícióját véglegesíteni.

Természetes következménye ezeknek az intézkedéseknek az, hogy a világ antiszemitái az angol machinációkkal szemben propagandájukban megerősödnek.

LEGALIZÁLNI FOGJÁK AZ „ILLEGÁLISOKAT?” Jeruzsálem. A „Dear Hajom“ állítólag megbízható forrásból jelenti, hogy a kormány rövidesen rendeletet bocsát ki, amely szerint mindazok, akik 1935 augusztus 31-ig az ország területére érkeztek mint illegális bevándorlók, azokat is beleértve akik jelenleg tiltott határátlépésért fogságban vannak, büntetlenül az országban maradhatnak és ott letelepedhetnek. Csak egy font bevándorlási illetéket és egy kisösszegű pénzbüntetést kell elszemvedniük. Honoritásuk pedig két év után végleges lesz.

20 MILLIÓ FONTOT INVEZTÁLT AZ ANGOL TÖKE PALESZTINÁBAN. A Barclay, s Bank palesztinai igazgatója Mr. Clark kijelentette a tel-avivi mintavásár angol szekciójának ülésén, hogy az angol tőke eddig 20 millió fontot (husz milliárd lejt) investált Palesztinába s ha az angol tőke bizalommal van, úgy más országok tőkésai is bizalommal lehetnek a palesztinai piac iránt.

A SIRALOM FALÁT BEPISZKÍTOTAK. Jeruzsálem. Ez év január 1-én a Siralom Falát ismeretlen tettesek bepiszkították. A rendőrség keresi a tetteseket.

ANGLIA A TRANSJORDÁNIAI ZSIDÓ TELEPÜLÉS ELLEN. Az arab lapok értesülése szerint Charles H. F. Cox alezredes, az angol kormány transzjordániai megbízottja és Ibrahim pasa, Transzjordánia miniszterelnöke között súlyos konfliktus merült fel a zsidók transzjordániai telepítése kérdésében. Az arab lapok kijelentik, hogy a transzjordániaiak a transzjordániai zsidó telepítés mellett vannak, míg az angol kormány képviselője élesen ellenzi ezt és azt a kijelentést tette, hogy nincs szükség „újabb fejfájásokra“. Az „Aliwwa“ arab lap ezzel kapcsolatban azt írja, hogy az angolok arab-politikájában változás fog beállni, oly irányban, hogy kibékül velük, hogy nehéz időkből ne legyen közöttük ellentét. Az első irányú változás az angol-transzjordániai szerződésben fog mutatkozni. Egy újonnan felveendő pontban kihangsúlyozzák majd, hogy a Balfour deklarációt nem terjesztik ki Transzjordániára és idegeneknek nem adható el földterület. Ez utóbbi főleg arra vonatkozik, hogy Gurnimrinben zsidóknak akarnak területeket eladni. Az erre vonatkozó terveket — állítólag — Herbert Samuel is támogatja.

TEL-AVIV
Tel-Aviv város tanácsa Miss Henrietta Szoldnak, a zsidó jótékonyok terén kifejtett munkálkodásának elismeréseképpen díszpolgári oklevelet adományozott. Szold asszony az első nő, aki ebben a megtiszteltetésben részesül. — A NIR társaság rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy elsőbbségi részvényekben 40.000 fontot és rendes részvényekben 30.000 fontot jegyeznek le, úgy, hogy ezzel összesen a társaság tőkéje 145.000 font lesz. — Tel-Aviv városa tárgyalásokat folytat a vasúttal, hogy a városban és közvetlen közelében öt ucai hidat épít és két földalatti gyalogjárót összesen 40.000 font költséggel, amelyhez tekintélyes összeggel járulna hozzá a kormány is. — Haifában a napokban rakták le egy új hatalmas iskola alapköveit, amely a Hadar Hakarmelen épül az Alliance Israelite kezdeményezésére. Ezer növendékre tervezik és 12.000 fontba kerül. Az építkezést a jövő év októberében fejezik be. Az alapkövetétel minden nagyobb ünnepség nélkül folyt le, tekintettel arra, hogy nemrégiben halt meg Silvayn Léwy, az Alliance elnöke. — A Hitachdut Haikarim, a Pica által a Pardes Chana területén rendelkezésre bocsájtott 300 dunamos területen egy mezőgazdasági iskolát állít fel. A Nemzeti Alap a társaság kérésére a szomszédos 150 dunam területet is odaadta arra a célra, hogy ott erdei és gyümölcs fákat ültessenek.

A LEGUTÓBBI HÓNAPOKBAN hivatalos becslés szerint több mint egy millió fontot vittek be Palesztinába. Egyedül az Angol Palesztina Company 568.000 fontot vett át.

A PALESZTINAI KERESZTÉNYEK IS A TÖRVÉNYHOZÓ TANÁCS ELLEN VANNAK. A napokban két gyűlést is tartottak a palesztinai keresztény arabok, amelyekben a hangulat a törvényhozó tanács ellen nyilatkozott meg. Vezetőjük az ismert Moghranám ügyvéd, aki a nashasibi párt vezetője. A keresztény-arab „Felestin“ írja, hogy a katolikus világ azt várja az angoloktól, hogy védje meg érdekeiket a mandátum értelmében. Az eddigi status-quot csak úgy lehet fenntartani, ha nem alakul meg a törvényhozó tanács. Gondoskodni kell a világ többszáz millió katolikusának arról, hogy a keresztény érdekek ezután is úgy védessenek meg, mint ahogy az eddig is történt.

A CSEHSZLOVÁK KORMÁNY A TEL-AVIVI ALKONZULÁTUST KONZULÁTUSNAK DEKLARÁLTA. Tel-Aviv. A csehszlovákiai-palesztinai kereskedelmi kapcsolatok annyira kimélyültek, hogy a csehszlovákiai kormány szükségesnek látta, hogy az eddigi alkonzulátust teljesjogú konzulátusnak ismerje el. Mint ilyen 1935. december 19-én kezdte meg működését. A konzul dr. Victor Grünbaum ügyvéd.

NÉMET SAKTEREK KIVÁNDORLÁSA PALESZTINÁBA. Ismeretes, hogy a hitlerista rezsim eltiltotta a Harmadik Birodalom területén a rituális vágást. Ezzel kapcsolatban az ereci sakterek országos értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a kenyértelemné vált saktereket Németországból az Erecbe bevándoroltassák.

A GYÖRGY KIRÁLY JUBILEUMI ERDŐ TERÜLETÉT AZ ARABOK MAGUKNAK KÖVETELIK. Jeruzsálem Mahlul arab falu lakossága panaszt emelt egy emlékiratban, hogy az a terület, amelyen most a György király erdőt ültetik, az ő tulajdonukat képezi. Jogilag ez a terület a Nemzeti Alapé és az ez ügyben deputációzni akaró arabokat a fő kormányzó nem is fogadta. Ezért panaszukkal memorandumban Keith Roach őrnagyhoz fordultak, mint a disztrikt parancsnokához. A múlt párt ez ügyben az angol királyhoz is memorandummal akar fordulni.

FELSZENTELTÉK A „TALMUD TEMPLOMOT TEL-AVIVBAN. Chanuka első napján avatták fel az ország valamennyi rabbijának részvételével az új Talmud-templomot. Ez a templom egysület öt évvel ezelőtt alakult. A szervezet célja az, hogy olyan talmudista ifjakat, akik a gáulban jesivákban jártak, továbbképezzék mindaddig, amíg alkalmasak lesznek arra, hogy egy rabbiállást betöltsenek. A ház kétemeletes és rövidesen újabb emeletet húznak rá, főleg azzal a céllal, hogy ott a talmudista irodalmat lehetőleg tökéletesen összegyűjtsék.

MEGNEHEZITIK A ZSIDÓ TÖKÉS-BEVÁNDORLÁST. A palesztinai kormány lényeges módosításokat szándékszik eszközölni a bevándorlási előírásoknál. Eszerint az ugynevezett A) kategória számára az eddig ezer fontban megállapított minimális tőkét kétezer fontra akarja felemelni a kormány. Egyidejűleg a turistáktól kérni kívánja a határőröknek a bevándorlási certifikátok kihasználásának lehetőségét is határidőhöz kötik. Az új tervezet szerint az európai országok lakóinak kiutalt certifikátok a kivocsátás után három hónappal, az Amerikába szülő certifikátok négy hónappal, a távolkeleti országoké öt hónappal érvényüket veszítik.

Beigazolódott, hogy a legjobban megszervezett kirándulások és utazások Palesztinába és a közelkelet többi országába a

ZION LLOYD

által történnék meg.

Tehát ha valamilyen információt, utbaigazítást akar, úgy forduljon bizalommal a M. Jampolsky vezetésére álló

ZION-LLOYD-hoz

BUCUREȘTI, Calea Victoriei 33. (Casa Frascati) Telefon 3.69.13.

Képviselet Clujon: Dr. W. Neumann Str. Berthelot 12. Timisoara: Reiter Ernő Str. Bonas 5

Oradean: Kirsch Tibor, Str. Iorga 21. Telefon 252.

Mit vár az oradeai orth. zsidóság az új hitközségi vezetőségtől

Nem beszélünk a multról. Azt felejtjük el. Beszéljünk a jövőről. Az objektív kritika hangján kell megtárgyaljuk a lap hasábjain, hogy mi kellene legyen az oradeai orth. hitközség néhány nappal ezelőtt megválasztott vezetőségének legfőbb programja?

Szerintünk ezt egy szóban legrövidebben azzal lehetne legjobban kihangsúlyozni, ha azt mondjuk: *legsürgősebb és legfőbb feladat az alapszabályok módosítása.* Az lehetne erre az elődázó válasz a hitközség részéről, hogy hiszen alig néhány hónappal ezelőtt hagyta jóvá a minisztérium az alapszabályokat. Ez azonban nem egészen így van. Mert a minisztérium jóváhagyta ugyan az alapszabályokat, de ez csupán — nem szósz szerint — átültetése volt a régi magyarnyelvű alapszabálynak, azonban alapvető változás nem állott benne. Voltak ugyan változások, mint például az, hogy az elnök diszkrecionális kiadási joga a békebeli 20 koronáról 20.000 leire emeltetett fel. Ez egy kissé „tulmagasra” van társalva. Vannak ezenkívül más olyan pontok is, amelyekhez előbb az alapszabályok szerint a „nagygyűlés” jóváhagyása volna szükséges. Azután a közgyűlés jóváhagyása után a minisztérium aprobációja. Röviden és egyszerűen: az alapszabályoknak az államnyelvre való átültetése még nem jelenti azt a módosítást, amelyet mi gondolunk és a hitközség szempontjából helytálló. Egyet a legutóbbi választáson meg lehetett kétségen kívül állapítani:

Az oradeai 4000 hitközségi tag közül akik az ortodox sechitát veszik igénybe, alig 300-an szavaztak. És nem egészen bizonyos, hogy a leszavazott 300 tag azok közül való volt, akik feltétlenül kompetensek arra, hogy eldöntsék az oradeai hitközség vezetésének sorsát hat esztendőre. Bizonyára vannak közöttük érdemes derék emberek, de ki merné állítani azt, hogy az ugyanakkor sétáló, rómizó, tanuló, vagy dolgai után járó 3700 nem szavazó tag nem-e akar, vagy nem jogosult döntő szóval beleszólni a hitközség ügyeibe. Viszont ennek a feltűnő és le nem tagadható nagyfokú közönynek legfőbb oka az alapszabályok ősidóságában rejlik. Szabatosabban kifejezve: az alapszabályoknak a választásra vonatkozó pontjai azok, amelyek illuzórikussá teszik, egy rendes választás lefolytatását. Mert tegyük fel, hogy a most leszavazott 300 tag közül 151 szavazott volna egy listára és 149 a másikra, akkor a 149 szavazó véleménye nem juthat érvényre és azokat a többi 3700-al, akik a közterhekből részt kérnek, az alapszabályok szerint semmibe sem veszik.

Ezért kell az arányosság (proporcionális) szisztémáját bevezetni, hogy végre a hitközség tagjainak kívánsága minden irányban respektáltassék. Nem az első cikkünk ez, hanem talán a huszadik, amelyet erről a témáról írunk. És nem tehetünk egyebet, minthogy az objektivitás hangján újból és újból hangsúlyozzuk, hogy amíg az oradeai hitközségben alaposan nem dolgozzák át az alapszabályokat, amíg nem változtatják meg a proporcionális választójogot, addig csonka lesz a hitközség struktúrája, mert feltétlenül van egy nagy réteg, amely vagy közönyös a hitközségi ügyekkel szemben, az abszolút negáció álláspontját vallja, vagy pedig az a másik réteg, amely tette-kész volna és szívesen dolgozna a hitközségi közjó érdekében, ha az elavult régi alapszabályok nem állnák utját ennek a nem és tisztelendő intenciónak.

A hitközség jelenlegi és most hivatalba

lépő vezetősége nem szabad elfeledie egy percre sem, hogy az alapszabályok módosítása még nem valósult meg azzal, hogy a miniszteri rendelkezés egy régi idejétmúlt és helyenként megváltoztatott alapszabályt jóváhagyott. A Deák-féle híres mondást kell applikáljuk. Ha a mellényen egy gomb rosszul van begombolva, akkor az *egész mellényt újra kell gombolni.* Egészen újonnan át kell dolgozni az alapszabályokat, amelyek egy ortodox zsidó intézménynél a szónak megfelelő értelmezésével „demokratikus”-nak kell lenni, ami legfőképpen a választójog kérdésében kell megértő és objektív legyen.

Rendezni kell az aktív és passzív választójogot. Gondoskodni kell arról az új alapszabályokban, hogy az összeférhetlenségi esetek konkretizálva legyenek, hogy a jövőben egyetlen vezetőségi tag se tölthesen be dotált állást. Vagy tiszteletbeli állások legyenek, vagy fizetett tisztviselők, a kező kombinációja ki kell küszöböltessék, hogy így a mindenkori vezetőség felesleges vádaskodásoknak és gyanúsításoknak ne legyenek kitéve.

Meg kell szűnjék az a közöny, amely a hitközségi tagok zömét elfogja a hitközségi ügyekkel kapcsolatban. Be kell vonni a széles népréteget a köz iránti érdeklődés kereteibe, hogy ott szabadon érvénysülhessen akarata. Ez a közöny — sajnos — szomorú eredményekre vezethet. Hogy egyebet ne említsünk, a testvérhitközség igen kitűnő hus-politikája rendkívül sok tagot visz el az ortodox hitközségtől, akiknek pénzét és áldozatkészségét nem nélkülözheti az orth. hitközség. Nem nélkülözheti erkölcsi és nem utolsó sorban anyagi szempontból sem. A közöny — öl. Megöli a legjobb akarásokat is és elfojt minden jó törekvést.

Az a vezetőség, amely most a hitközség élére került, egy új alapszabály megvalósításával, egy évtizedek óta kísérő programot hozna tető alá. *Ha eddig fontos volt, most már elodázhatalan szükség egy új alapszabály, amely a proporcionális választójog egyszer s mindenkorra kivenné minden hitközségi ellentétnek méregfogát. Ismét visszatérne az érdeklődés a hitközség ügyei iránt, ismét liktető élet volna ott, ahol most a nemtörődömség ül ünnepet.* Az új alapszabály a megfelelő purifikáló szakaszokkal el kellene vegye lehetőségét annak, hogy olyanok ülhessenek a zóldasztalhoz, akik valamilyen más vonatkozásban is vannak a hitközséggel. Általában és röviden, de egyszerűen: minden hitközségnek, de legfőképpen egy olyan nagy és tekintélyes hitközségnek, mint az oradeai orth. hitközség, népközséggé kellene átalakulnia, megfelelő alapszabályokkal és megfelelő megértő szervezettel, mert az hasznára volna az egész erdélyi zsidó közéletre és jótékonyan befolyásolná az összetartás szellemét, amely épen a fentvázolt okoknál fogva is, sokban és sokszor súlyos kívánnivalókat hagy maga után.

Az oradeai román ügyvédek kimondták a kamara romanizálását

Vasárnap délelőtt a Casa Nationala helységében gyűlést tartottak az oradeai román ügyvédek. A gyűlés tárgya: a január 28-iki kamarai közgyűlés előtt határozatokat hozni. Ezen a gyűlésen csaknem valamennyi román ügyvéd megjelent dr. Zigre Miklós kamarai dékánnal az élén. Dr. Zigre megnyitójában hangsúlyozta a gyűlés célját, amely röviden: az oradeai ügyvédi kamara romanizálása. Ez azt jelenti, hogy az oradeai kamara testülete, amelyben szám szerint többségben vannak a kisebbségi ügyvédek, dr. Bledea László polgármester szerint valóban kisebbségben legyenek a román ügyvédekkel szemben. Dr. Roxin Teodor hangsúlyozta, hogy a kisebbségekkel szemben megértőek kell legyenek, pláne akkor, ha a kisebbségek bizonyítják, hogy lojális érzelmeikkel viseltetnek az állammal szemben. Dr. Ciacian Virgil nem vett részt a gyűlésen, mert a demokrata ügyvédi blokk satumarei ülésén vett részt. Dr. Bledea László oradeai polgármester öt pontot terjesztett be, amelyben feltűnő a második pont. „A kamara tagjainak háromnegyede román, egynegyede kisebbségi legyen.” Ezt az indítványt el is fogadták.

Lapunk szerkesztősége illetékes helyen érdeklődött az irányban, hogy vajon az újságokban reprodukált dr. Bledea László féle pontok valóban úgy hangzottak el, ahogy azt megírták. Illetékes helyről nyert felhatalmazás alapján megírhatjuk, hogy szó sem volt arról, hogy a kamara tagjainak háromnegyed része kell román legyen, hanem csak a vezetőségnek.

Bár ezt sem tartjuk a demokráciával összeegyeztethetőnek, mert a jog őrei mindenben azt kellene vallják, hogy a többség véleménye irányadó, s nem szabad más befogás uralkodjék e téren.

— A beiusi E. Zs. N. Sz. helyicsoportjában Guttman Géza elnök agilis vezetése mellett erős reorganizációs munka folyik. Az ifjusági csoporttal való összeköttetést Kun Mátyás és Ábrahám Géza választmányi tagok tartják fenn, akik egyben felügyeletet is gyakorolnak felettük. A héber oktatást Ganz Jehuda vezeti diimentesen. Nemrégiben megalakult a beiusi Wizo is és működését a következő jól sikerült programmal kezdte meg: Prolog. Elmondotta: Dr. Gál Gáborné, a Wizo csoport alelnöke, nagy tetszés mellett. Román tánc. Előadták Scherfer Mária, Scherfer Juci, Birman Györgyi és Schiwartz Tomika. Uj tavasz ök be. Giszkalay vers, előadta Füredi. oradeai chalu, óriási sikerrel. Füredi és Nussbaum olhalucok román, héber és arab dalokat adtak elő. Tangó. Táncolták Büchler Panni és Grünberger Béla, nagyon szépen. Buchwald irén és Kun Mátyás kedves vidám jelenete zárta be a szórakoztató műsort, melynek óriási sikere volt.

Hirdessen a „Népünk”-ben!!

Elegáns őszi és téli
szövetkülönlegességeim
kabátokban és öltönyökben megérkeztek
HACKMAYER uriszabóság ORADEA
P. Reg. Mar'a 3.

Hétfől-hétre

Varsó. Az ügyvédi kamara központi bizottságába két zsidót is beválasztottak: Alexander Margolist és dr. Emil Sommerstein sejképviselőt. — A napokban mutatták be Varsóban T. Konczinski „Jeruzsálem rombolása” című antiszemita színdarabját, mely a történelmi tényeket meghamisítva, tendenciózus beállításba helyezi az ostromlott Jeruzsálem védőit. A zsidó sajtó energikus tiltakozására a hatóságok betiltották a darab további előadását. Az első előadásokon a nemzeti demokraták antiszemita tüntetéseket rendeztek. — A lengyelországi volt zsidó frontharcosok országos konferenciáján a varsói nagy zsinagógában felszentelték az új zászlót, amelyet a varsói zsidóság adományozott a volt frontharcosoknak. Az ünnepségen résztvettek Kavecky belügyi alminiszter, Stazinsky városparancsnok, Olpinsky alelnök, Czuruk a város katonai parancsnoka és számos közéleti és katonai előkelőség.

Budapest. A pesti tőzsde elnöke Fleissler Sándor, a főrendiház tagja lett. Vele együtt összesen nyolc zsidó tagja van a magyar főrendiháznak.

Kowno. Krosz és Worne litván helységekben zsidóellenes tüntetések zajlottak le, ahol 33 zsidó megsebesült. A rendőrség helyreállította a rendet. A vezetőket letartóztatták.

Athén. Huberman Bronislaw Palesztinából való visszautazása alkalmából Athénban koncertet adott, ahol rendkívüli sikere volt. Ujságírók érdeklődésére kijelentette, hogy a palesztinai Zeneakadémia megvalósítása érdekében jelentős lépések történtek és sikerült már két világhírű zsidó zeneművészt angazsálni.

Oslo. A norvég kormány azzal kapcsolatban, hogy pavillont állít fel a tel-avivi vásáron, elhatározta, hogy annak megnyitására a norvég trónörökösöt kéri fel, aki ezzel kapcsolatban nagyobb keleti utazást fog tenni és tanulmányozni fogja a palesztinai viszonyokat.

Szofia. A bolgár belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben közli, hogy a „Narodna Zaszchita” (Heimwehr) és a „Nemzeti liga”-t feloszlatja. Mindkettő a legélesebb antiszemita agitációt folytatta.

Capetown. A délafrikai zsidó ifjusági szervezetek december 14-én Springs-ben gyűlést tartottak. Képviseltették magukat Transwaal, Cape-vidék, Oranje szabadállam és Natal kerület képviselői. Mr. Brink polgármestere Springs városának, amelyben kiemelte a zsidók érdemeit a város fejlesztése körül.

London. Elisabeth Bergner új filmje most készül. A darab tartalma Dávid és Goliath meséje, amelyben Bergner a fiatal Dávid szerepét játssza.

Leyden. (Hollandia) január 6-án nyílt meg a hollandiai orientalisták 8-ik kongresszusa. A legfontosabb előadást dr. Ernst Herzfeld londoni professzor tartotta, amelyben az iránok legrégebb perzsiai bevándorlását ismertette. — 56 éves korában a napokban hunyt el. A Wolff-Beffie ismert holland-zsidó festőművész.

Nanking. Dr. Richard Maver, volt berlini kórházi orvost a nankingi egyetemen ki-nevezték fides tanárrá.

Krakko. Andrzej Strug ismert lengyel író, aki néhány évvel ezelőtt meglátogatta Palesztinát, igen megleghangu levelet írt Leib Jaffienak, a Keren Hajjesod igazgatójának a jubileum alkalmából.

New-York. A napokban meghalt Simon Frank Rotschild 74 éves korában, a legnagyobb brooklyni áruháznak, az Ábrahám és Strauss-cégnek egyedüli tulajdonosa. — A Duke of York színházban január 13-án volt premierje a „David” című balettnak. A kullisszákat Jakob Epstein festette, az ismert zsidó művész.

Szerkesztői üzenetek

Turjai sajtópapirnak. Megértjük fájdalmát. Fájdalmas az, hogy dacára az apóselnökprotekciónak, ajánló-leveleinek, dacára annak, hogy az irodai közpénzek tizezrei vándorolnak be a „Ha-emesz” hazug sajtójának alapjára, mégis az erdélyi zsidó közvélemény csak nevet, a jól megfizetett irodai félhivatalos erőlködéseinek. Tudjuk azt is, hogy rettentően fáj már az első perctől kezdve az, hogy a lebunkózás, amelyre korlátlan összeg állott rendelkezésre — nem sikerült. Fáj nekik az, hogy amit ők halálos tördőfésnek szántak, abból tisztelet és dicsőség haramlott a „Népünkre”. Fáj ez azóta, amióta a legautentikusabb főrabbi nyilatkozatok megjelentek. Fáj a két oradeai főrabbinak csodálatos megértéssel és bátorsággal kimondott két nyilatkozata, amelyben ítéletet mondtak egy el nem mondott ítéletről ezek a nyilatkozatok lesznek örök időkre, a mi ledcsőbb aranymedáliánk. Amikor Fuchsz Benjámín főrabbi gyönyörű nyilatkozata megjelent, arról hallgattak. Még a dr. Kecskeméti Lipót főrabbi nagy-szerű szavaitól majdnem megnémultak. Hát miért merik most oly fékeveszetten támadni Dr. Löwy Ferencz targu-muresi főrabbit, amiért csatlakozott a Dr. Kecskeméti Lipót főrabbi nyilatkozatához?

Miért nyilatkoznak most, miért irnak olyan perfidül, amikor a csehszlovákiai és jugoszláviai zsidó vezetőségnyiségek nyilatkoztak meg mellettük? Miért mernek írni oly utszéli tónusban, egy előkelő bratislavai igazgatóról? Mert olyat mondot, ami nekik nem tetszik? Vagy dr. Szepesi Miksáról merne így írni, aki általánosan elismert és nagyra becsült előkelő publicista, aki idő közben Oradeán is járt és jól ismeri az ügyeket! Tajtékzik a „sajtópapir”, mert semmiképen sem engedjük terjeszteni a hazugság métegyét, a „Ha-emesz” tónusában. Miért dühöng úgy? Hát nem tudja hogy annak nincs igaza, aki dühös? Mi igazunk tudatában, csak mosolygunk, lemosolyogjuk ezt a céltalan dühöngést — és megyünk tovább a magunk útján. Akármint is fog fröcskölni reánk a hazugságnak ez a felkent bajnoka, az előfizetők tizezrei egészséges ösztönükkel és józan ítélőképességükkel tudják, hogy hol az igazság.

Semmiesetre sem ott, ahol csak a cégér hirdeti ezt, de benn a „bolt”-ban mázsaszámra, csak a hazugságot árusítják...

A Ha-emesz sikereiről eddigi kis olvasótábor is meggyőződött már és undorral dobja el az iroda családi fürmedvényét...

Fischman és Appel cég Vata de Jos (jud. Hunedoara). Köszönjük elismerő sorokat, amelyben azt írják többek között: Az a harc amelyet szeretett főszerkesztő ur kifejt a zsidó érdekekért azt jelenti, hogy az erdélyi zsidóság 99 százaléka ragaszkodik Önhöz és lapjához és követi, mert érzi, hogy az igazság győzni fog. — Becses lapjukat ezennel megrendeljük, mély szeretettel és kiváló tisztelettel.

Ez, valamint a sok-sok többi elismerés és újabb laprendelés a mi legfőbb válaszuk azoknak, akik folyton csaholnak ellenünk és boldogan igyekeznek ütni rajtunk — de hálá az égnek eredménytelenül.

Bomba robbant egy lodzi zsidó üzletében és egy vidéki gyógyszerárban. Varsó. A Havas jelentése szerint egy odzi zsidó üzletében bomba robbant és három személyt megsebesített. Egy másik bomba Ovockban robbant egy zsidógyógyszertárban. A patika teljesen tönkrement a merényleteket egy antiszemita szervezett tagjai követték el.

Berlin. Berlinben gróf Helderof, a berlini rendőrpáncsnok egy 1795-beli Mendelsohn család által létesített alapítványt, amely 300.000 márka értékű volt, minden indokolás nélkül elkönfiskált 1933-ig dr. Schacht is tagja volt az alapítványi bizottságnak.

Zsidó humor

KÉTELY...

Két snorer (kolduló szegény ember) megy az uccán, amikor hirtelen egy nagy kutyával találják magukat szemközt. Az egyik snorer nagyon megijed és vissza akar fordulni.

— Mit félsz — mondja a másik — hát nem látod, milyen barátságosan csóválja a farkát?

— Igen, igen — hebegi a másik — de nézd, hogy vicsozítja a fogát, nem tudom, hogy melyik végének higyjek.

JOACHIM PRINZ ÉS A JESIVABOCHER

Dr. Joachim Prinz, a híres berlini főrabbi legutóbb nagyobb turnét abszolvált, s ezzel kapcsolatban írják bukovinai lapok a következő anekdotát:

Meglátogatott egy ízben egy jeruzsálemi jesivát, ahol éppen a „chaje odom”-ot tartották a bocherek.

Prinz a következő kérdéssel fordult a fiatal emberhez:

— Sokat fogsz ebből tanulni?...

A megszólított nagy nyugalommal nézett dr. Prinz szemébe és a következőket válaszolta:

— Ért Ön ebből valamit?

— Igen — válaszolta dr. Prinz.

— Tudós ember Ön?

— Igen.

— Talán még doktor is?

— Igen.

— Miféle doktor?

— A filozofia doktora.

Csóválja erre a bocher a fejét és a következőt mondja: A filozofia doktora? Ez semmi! Az orvostudományok doktora, orvos és doktor, így még kereshet valamit. A jog doktora, jogász és doktor, ez is kereshet pénzt. De a filozofia doktora — mit tud kezdeni a tudományával?

— No, no — mondja erre dr. Prinz — hiszen te is egész nap itt ülsz és tanulsz és te sem keresel a tanulásoddal?!

— Én — válaszolta önérzetesen — én valóban itt nem keresek semmitsem, de másik életben, a tulvilágon, akkor lesz nekem elég jónban részem... De a filozofia doktorának nincs ezen a földön semmije és nem részesül a tulvilági üdvösségben sem.

FŐLÖSLEGES HARAG

Egy jobbmódu „bálsosz” házitánító veit magának, hogy gyermekeit a héber tudományokra oktassa. Amidőn egy ízben az ablak alatt sétált, hallja, hogy a tanító a „kadis” imákra tanítja a fiukat. Mérgesen ront be a tanszobába: „Maga csirkefogó én még alig vagyok negyven éves és maga már a kadisra tanítja a gyermekeimet. Én még élni szeretnék vagy harmin-negyven évig.” „Éttől nagyon könnyen élélhet addig — feleli nyugodtan a melamed — mert míg ezek a fiúk megtanulják a kadist, addig megöregszünk mind a ketten.”

NEM VÁRT VÁLASZ

Egy „maggid” magyarázza egy város kában a tóra ígét. Szavainak meghaligatására sok nép gyűl egybe. A maggid frenetikus hatást ér el. Másnap mikor átvesszi a honoráriumot, kérdi a maggid a roshakóltól: „Nos, hogy tetszett a beszédem?” — „Egész éjjel nem tudtam utána aludni” — volt a felelet. „Eszerint bőséges anyagot talált benne, ami gondolkodásra ösztönöz te?” — kérdezte a tulboldog szónok. „Ol nem azért — mondta az elnök — hanem olyan rossz természetem van, hogyha napal alszom, egész éjjel nem tudok utána aludni.”

NYOMATOTT
PÁSZTOR EDE CÉG KÖRFORGÓGÉPEN
ORADEA.